

Η

Ηδύφωνο

στα μονοπάτια του πολιτισμού

28.02.2016

www.simerini.com.cy

η σιμερίνη

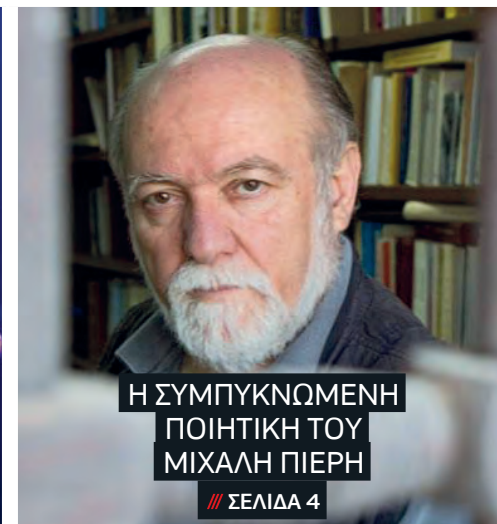
ΑΝΤΡΕΑΣ ΛΑΔΟΜΜΑΤΟΣ:
Ο ΕΙΚΑΣΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΦΩΤΟΣ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΧΡΩΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

/// ΣΕΛΙΔΕΣ 10-11

ΜΑΤΟΥΛΑ ΚΑΙ ΑΛΚΙΝΘΟΣ:
ΛΥΤΡΩΤΙΚΕΣ ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΜΕΣ
ΣΤΟΝ ΒΟΡΒΟΡΟ

/// ΣΕΛΙΔΑ 7

Η ΣΥΜΠΥΚΝΩΜΕΝΗ
ΠΟΙΗΤΙΚΗ ΤΟΥ
ΜΙΧΑΛΗ ΠΙΕΡΗ

/// ΣΕΛΙΔΑ 4

Η τέχνη είναι ένας ελιγμός ευτυχίας ώστε να μπορούμε να υπάρχουμε κάπως αναπαιτικά δυστυχισμένοι ☪ Νίκος Καρούζος

Νίκος Δήμιου

«Έεχνάει όποιος
δεν ξυπνά»

/// ΣΕΛΙΔΕΣ 8-9

quickpeek

Γεγονότα, εκδηλώσεις, εκθέματα, συνειρμοί στον πολιτιστικό ιστό της εβδομάδας

Ένα κορίτσι που το έλεγαν Dusty

Ένα ξανθό κορίτσι με πράσινα μάτια, κομψά φορέματα, ευαίσθητες χορδές και ανήσυχη ψυχή. Ένα κορίτσι που πατούσε πάνω σε ένα ερμηνευτικό χαλί άλλοτε θλιμμένο, κάποτε χαρούμενο, πολλές φορές ερωτικά βραχνό, κι άλλοτε σε χαμπλόφωνα ηχητικά μελοδράματα ανείπωτης γενναιούτητας

Νύξεις

Είναι γνωστά πολλά και διάφορα για τον Charles Bukowski, που μας δώρισε τόσα όμορφα ποιήματα, διηγήματα, μυθιστορήματα. Να θυμίσουμε και την αγάπη του για την κλασική μουσική, τα μεγάλα Μπι (Μπραμς, Μπετόβεν, Μπαχ), αλλά και τον Σοστακόβιτς

Πολιτιστικές επιλογές // Τα καλύτερα της εβδομάδας

1

Ευσταθία

Το Vinyllo Wine Etc παρουσιάζει την Ευσταθία την Παρασκευή, 4 Μαρτίου, στις 21.00 Διακριτικά! Μαζί της ο εξαιρετικός μουσικός Μανώλης Λιανής στην κιθάρα και στο τραγούδι! Κρατήσεις στο 96810119.

2

Ηρωίδες της Κύπρου

Η έκθεση με τίτλο «Ηρωίδες της Κύπρου» είναι μια συλλογή από πορτρέτα και ιστορίες γυναικών από την αρχαιότητα μέχρι και σήμερα, που αποτελούν παράδειγμα αγάπης, θάρρους και αφοσίωσης στην κοινωνία μας. Εγκαίνια: Παρασκευή, 4 Μαρτίου, 7:30 μ.μ., Τεχνόπολις 20.

3

Έκθεση Παιδικής Τέχνης

Η Σχολή Καλών και Εφαρμοσμένων Τεχνών Αιγαία σας προσκαλεί στην έκθεση «Παιδικής Τέχνης», η οποία παρουσιάζει αποκλειστικά έργα που δημιουργήθηκαν από παιδιά μέχρι και 12 ετών, των παιδικών ομάδων της Σχολής. Εγκαίνια: Σάββατο, 5 Μαρτίου, στις 5:30 μ.μ.

4

Λεωνίδας Μπαλάφας

Ο Λεωνίδας Μπαλάφας μάς υποδέχεται με την μουσική του παρέα το Σάββατο, 5 Μαρτίου, στη Διαχρονική Μουσική Σκηνή, με τραγούδια από την προσωπική του δισκογραφική παρουσία, ακυκλοφόρτα τραγούδια και αγαπημένες διασκευές. Προπώληση €10.

Ιδιοκτησία: Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημοσία Λτδ | Υπεύθυνος Έκδοσης: Μιχάλης Παπαδόπουλος Βοηθός Υπεύθυνος Έκδοσης: Μαρία Μηνά Συνεργάτες: Κωνσταντίνος Α. Ε. Παπαθανασίου Πάνης Ζελανιάς Λογίγνος Παναγή, Γιώργος Ίκαρος Μπαμπασιάνης, Χρυσόθεμις Χατζηπαναγή, Τίτος Χριστοδούλου, Χρήστος Μιχάλαρος Μάριος Αδάμου. Ηλεκ. Ταχυδρομείο: papadopolosm@simerini.com, minam@simerini.com

Απαγορεύεται αυστηρώς η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική ή κατά προτίμηση ή κατά διασκευή απόδοση του περιεχομένου (κειμένου ή φωτογραφίας) με οποιονδήποτε τρόπο, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφηση ή άλλο, χωρίς τη γραπτή έγκριση ή άδεια του εκδότη Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημοσία Λτδ.

Όπερα // The MET: Live in HD

ΜΑΝΟΝ ΛΕΣΚΩ του Giacomo Puccini

«Απεγνωσμένο πάθος» είναι η έκφραση που ο ίδιος ο Πουτσίνι χρησιμοποίησε για να χαρακτηρίσει την όπερα που θα τον αναδείκνυε ως τον πλέον αξιόλογο Ιταλό συνθέτη όπερας της εποχής του.

Η Met γιορτάζει φέτος τη 10η επετειακή χρονιά του βραβευμένου προγράμματος "The Met: Live in HD" και μετά από μια σειρά εκπληκτικών παραστάσεων παρουσιάζει το Σάββατο, 5 Μαρτίου, το αριστούργημα του Giacomo Puccini «ΜΑΝΟΝ ΛΕΣΚΩ».

Στην παράσταση ΜΑΝΟΝ ΛΕΣΚΩ, η σκηνή της Met «φλέγεται» όταν η σοπράνο Kristine Opolais και ο τενόρος Roberto Alagna ενώνουν τις δυνάμεις τους σε αυτή την ιστορία εμμονικής

αγάπης του Puccini. Η Opolais ερμηνεύει τον πρωταγωνιστικό ρόλο μιας επαρχιωτοπούλας με ελεύθερο πνεύμα που γίνεται η ψυχή του Παρισιού, ενώ ο Alagna υποδύεται τον τολμηρό φοιτητή που τη διεκδικεί απεγνωσμένα. Ο σκηνοθέτης Sir Richard Eyre τοποθετεί την δράση στην κατεχόμενη Γαλλία σε ένα σκηνικό φιλμ νουάρ.

Διευθύνει ο πρώτος μάεστρος της Met, Fabio Luisi.

Με ελληνικούς και αγγλικούς υπότιτλους

Διάρκεια: 188 λεπτά
Θέατρο Ριάλτο, Λεμεσός
Σάββατο 5 Μαρτίου, ώρα 19.55

Πληροφορίες: 77 77 77 45
Είσοδος: € 18 / €13 E-ticket: www.rialto.com.cy

Ουμπέρτο Έκο, Επιμύθιο στο Όνομα του ρόδου

Ένα κείμενο επιδιώκει να είναι εμπειρία μετασχηματισμού για τον αναγνώστη του

/// ΣΕΛΙΔΑ 16

Η αόρατη πιστολιά της Πρέβεζας

Ο Κύρος Παπαβασιλείου, τω όντι, έγραψε και μας δείχνει -ποιητικό και κινηματογραφικό τον τρόπο- «τις εντυπώσεις ενός πνιγμένου», που το βλέμμα του πνεύματος του Καρυωτάκη τού μετέφερε, φαντασιακά εμπνευσμένα, μέσα από τις δεκαετίες του περασμένου αιώνα

Κραουνάκης - Μάργαρης

Αφορμή για την ξεχωριστή αυτή μουσική συνύπαρξη των δύο δημιουργών στάθηκε η συμμετοχή του Σταμάτη Κραουνάκη στο νέο άλμπουμ του Παναγιώτη Μάργαρη, με τον τίτλο «Με τη μαγεία της κιθάρας»

Α. Πάντζης: Η εξουσία δεν χρειάζεται την τέχνη

Μας κυβερνά η άγνοια και η μετριότητα. Η μετριότητα είναι ο Τόπος (Locus), όπου η εξουσία νιώθει ασφάλεια. Είναι το σωστό χαρτί για να ποτάρει. Είναι εκεί όπου εγγράφεται το σημαντικό, χωρίς να υπάρχει σημαντικό

Συναυλία // Ρεσιτάλ

«Μουσική Συνάντηση» Σταμάτη Κραουνάκη και Παναγιώτη Μάργαρη

Τρεις συναντήσεις σε Λεμεσό, Λάρνακα και Λευκωσία. Ένα ανατρεπτικό ρεσιτάλ του Παναγιώτη Μάργαρη και του Σταμάτη Κραουνάκη για κιθάρα και φωνή. Ένα κονσέρτο για δύο, όπου ο Σταμάτης Κραουνάκης με τη συνοδεία της κιθάρας του εξαιρετικού σολίστα Παναγιώτη Μάργαρη ερμηνεύει, με μοναδικό τρόπο, αγαπημένα τραγούδια δικά του αλλά και άλλων σημαντικών δημιουργών. Ακούγονται επίσης σόλο κομμάτια από τον Παναγιώτη Μάργαρη, ο οποίος ερμηνεύει δικές του συνθέσεις καθώς και των Ennio Morricone, Erik Satie, Enrique Granados, Rolling Stones, Sting, Queen κ.α.

Αφορμή για τη ξεχωριστή αυτή μουσική συνύπαρξη των δύο δημιουργών στάθηκε η συμμετοχή του Σταμάτη Κραουνάκη στο νέο άλμπουμ του Παναγιώτη Μάργαρη, με τον τίτλο «Με τη μαγεία της κιθάρας», ερμηνεύοντας το ιστορικό τραγούδι του «Μαμά, γερνάω» σε στίχους Λίνας Νικολακοπούλου, διασκευασμένο για φωνή και κιθάρα από τον Παναγιώτη

Μάργαρη.

Ο Σταμάτης Κραουνάκης είναι μουσικοσυνθέτης, στιχουργός, ερμηνευτής, παραγωγός και συγγραφέας. Είναι απόφοιτος του Τμήματος Πολιτικών Επιστημών του Παντείου. Σπούδασε μουσική και πρωτοεμφανίστηκε στη δισκογραφία το 1978.

Ο Παναγιώτης Μάργαρης σπούδασε κλασική κιθάρα ενώ ασχολείται παράλληλα με τη σύνθεση και την ενορχήστρωση. Έχει πραγματοποιήσει περισσότερες από 1.500 συναυλίες στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Θέατρο Ριάλτο, Λεμεσός

Δευτέρα, 29 Φεβρουαρίου, 20:30
Πληροφορίες / Κρατήσεις: 77 77 77 45
Εισιτήρια: €15 / 12 E-tickets: www.rialto.com.cy

Δημοτικό Θέατρο Λάρνακας

Τρίτη, 1η Μαρτίου, 20:30
Πληροφορίες/ Κρατήσεις: 24665795

Εισιτήρια: €15

Σατιρικό Θέατρο, Λευκωσία

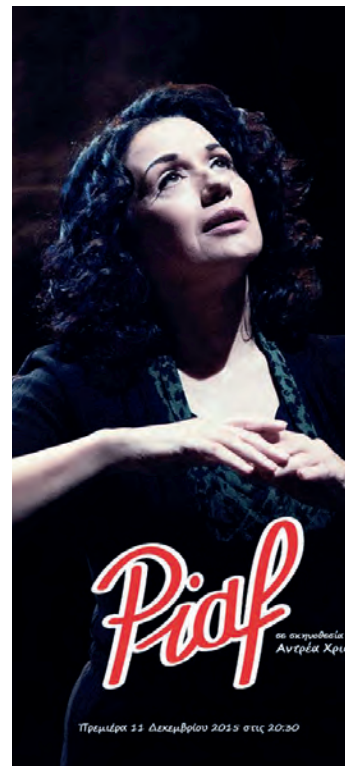
Τετάρτη, 2 Μαρτίου, 20:30
Πληροφορίες/ Κρατήσεις: 22312940 - 22421609

Εισιτήρια: €15

Θέατρο // Εντίθ Πιάφ

Το «Θέατρο Ένα» παρουσιάζει για πρώτη φορά στην Κύπρο ένα μουσικό-θεατρικό ταξίδι αφιερωμένο στη ζωή της παγκοσμίου φήμης Εντίθ Πιάφ. Μια πορεία από τους δρόμους του Παρισιού και τα καμπαρέ μέχρι τα διάσημα μουσικά σαλόνια της παγκόσμιας μουσικής σκηνής. Επί σκηνής ξεδιπλώνεται η ιστορία της ζωής της, μέσα από τα διάσημα τραγούδια της, που άφησαν τη δική τους ιστορία, με τις δυνατές και αδύνατες στιγμές της, τις φιλίες, τους εραστές, τα πάθη της... Ένα ταξίδι με ζωντανή μουσική που θα σας μαγέψει... Παίζουν: Έρικα Μπεγιέτη, Μανώλης Μιχαηλίδης, Σωτήρης Μεστάνας, Κωνσταντίνος Τσιολής, Καλλιρόη Κορωνιού, Φάνη Πέτσα, Λορέντζο Μικελέττο. Η παράσταση είναι κατάλληλη για άτομα άνω των 15 ετών. Από Τετάρτη, 2 Μαρτίου, μέχρι Κυριακή, 6 Μαρτίου. Όλες οι παραστάσεις αρχίζουν στις 20:30 και θα λάβουν χώρα στη Β' Δημοτική Αγορά (Θέατρο Ένα), Λεμεσός. Πληροφορίες: 96458399.

Μουσική // Κωστής Μαραβέγιας

Ο Κωστής Μαραβέγιας (Maraveyas Ilegal), μετά τις τρεις sold out συναυλίες του στον Κήπο του Μεγάλου Μουσικής Αθηνών και την πολύ επιτυχημένη του περιοδεία, προσκαλεί και φέτος όλους εμάς σε μοναδικές εορταστικές συναυλίες στην Κύπρο, σε Λευκωσία στο Downtown Live την Παρασκευή, 4 Μαρτίου, και Λεμεσό στο Θέατρο Ριάλτο, την Κυριακή, 6 Μαρτίου. Μοναδικές βραδιές με τη γνώριμη πλέον ενέργεια του Κωστή Μαραβέγια και τον ξεσηκωτικό του χαρακτήρα. Εκρηκτικές live παραστάσεις με βασικό μήνυμα τη μουσική, τη χαρά και την ελπίδα!

Ένα πολύχρωμο πολιτισμικό μουσικό πάρτι από αυτά που ξέρει να φτιάχνει ο Κωστής με κάθε ευκαιρία. Ένα μουσικό σύμπαν με τραγούδια από κάθε γωνιά του πλανήτη, ερμηνευμένα με τον μοναδικό τρόπο του Κωστή Μαραβέγια και με τη βοήθεια των εξαιρετικών μουσικών της μπάντας του: Νίκος Αγγελοπούλας (κρουστά, ηλεκτρική κιθάρα, πλήκτρα, φωνή), Άγγελος Αγγελίδης (ηλεκτρική και ακουστική κιθάρα), Jim Staridas (τρομπόνι), Κρίτωνας Μπελλώνιος (τύμπανα) και Κωνσταντίνος Μάνος (κοντραμπάσο). Πληροφορίες και κρατήσεις: 99810011.

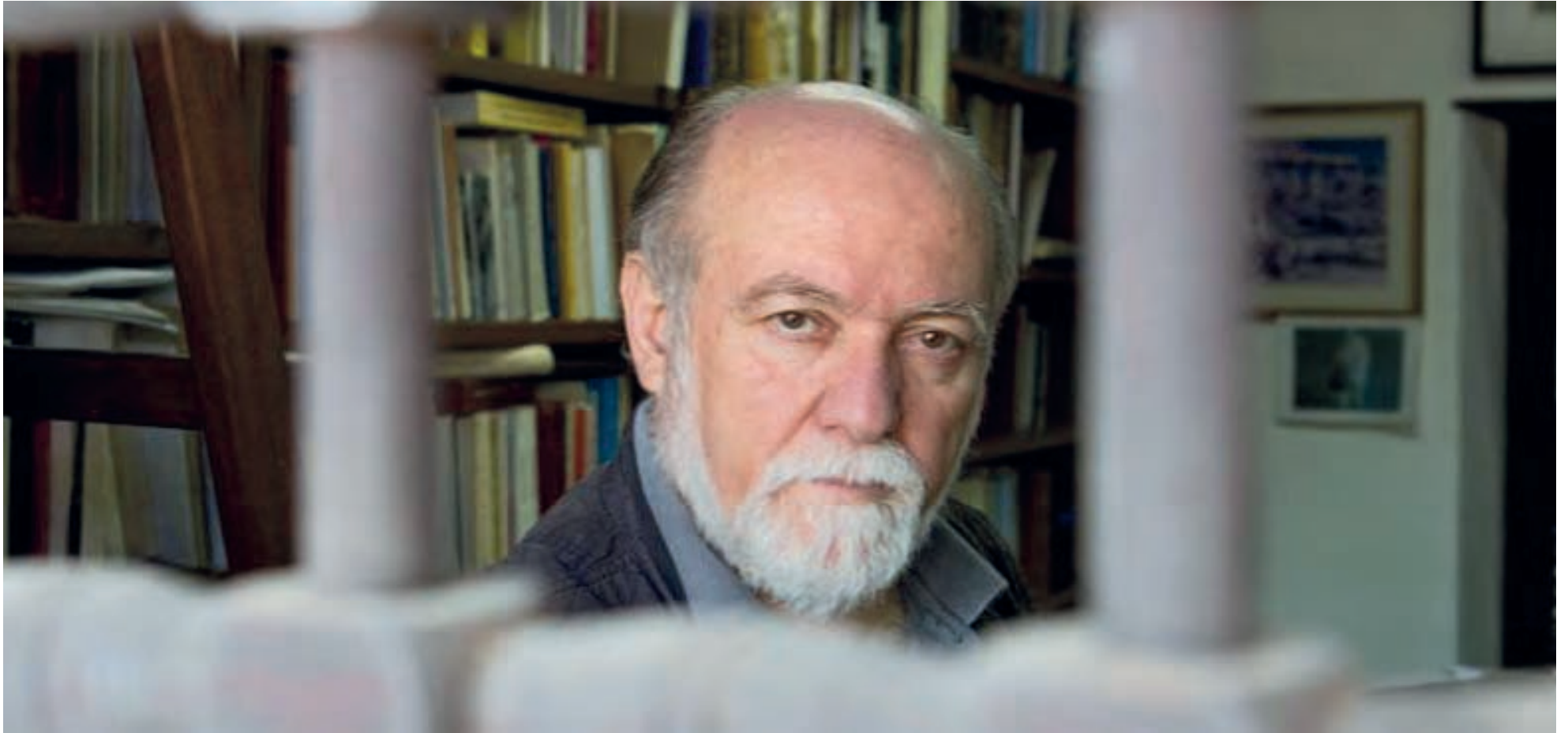
Θέατρο // Όσα είδε ο μπάτλερ

Η «διάσημη» πα, καυστική σε χιούμορ και απρόοπτα επί σκηνής, κωμωδία του Τζο Όρτον -από τους σημαντικότερους Άγγλους δραματουργούς- «Όσα είδε ο μπάτλερ / What the Butler Saw» ανεβαίνει από την Κεντρική Σκηνή της ΕΘΑΑ. Δύο ολόγυμνοι απελπισμένοι νέοι, μία νυμφοναής σύζυγος, ένας πλίκιος που θέλει να γίνει μπλουζάκι, ένας αποφασισμένος αλλά «μαστουρωμένος» αστυφύλακας και ο περιβόητος τραβεστί στεροφυλόφιλος δολοφόνος Δρ Πρέντις αλωνίζουν τη σκηνή στην πιο παρανοϊκή κωμωδία που γράφτηκε ποτέ. Σεξ, ξύλο και απόπειρες αυτοκτονίας στα πρώτα δέκα λεπτά, μετά

τα πράγματα γίνονται πολύ, πολύ χειρότερα. Η απολαυστική κωμωδία ανεβαίνει σε μετάφραση Παύλου Μάτεση και σκηνοθεσία Παναγιώτη Λάρκου. Τα σκηνικά/κοστούμια υπογράφει ο Χάρης Καυκαρίδης και τους φωτισμούς ο Βασίλης Πετεινάρης. Πρωταγωνιστούν οι: Κώστας Βήκας, Μαρίνα Βρόντη, Φώτης Γεωργιάδης, Μαρία Φιλίππου, Βασίλης Χαλαλμπους και ο Αντρέας Φυλακτού. Παραστάσεις: Τετάρτη, 2 Μαρτίου, 20:30, Θέατρο Σκάλα Παρασκευή, 4 Μαρτίου, 20:30, Λύκειο Εθνάρχη Μακαρίου Γ', Πάφος Σάββατο και Κυριακή, 5-6 Μαρτίου, Αποθήκες ΘΟΚ, Λευκωσία

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Η συμπυκνωμένη ποιητική του Μιχάλη Πιερή

Παρουσίαση // Οι «Εφτά σημειώσεις για την ποίηση», μία λιτή έως δωρική πλακέτα 24 σελίδων -10,5X16,5 εκ.- του 2006, που κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Ύψιλον, δείχνει την αυτόνομη και θαρραλέα πλοήγηση στις ατραπούς της ποιήσεως

Ο Μιχάλης Πιερής δεν χρειάζεται ιδιαίτερες συστάσεις. Για να ακριβολογήσω, μάλιστα, δεν χρειάζεται καμία. Μία από τις ελάχιστες αυτόφωτες πνευματικές προσωπικότητες του καιρού μας έχει προσφέρει, και συνεχίζει να προσφέρει, σημαντικότατο έργο αναφορικά με την τέχνη του λόγου. Συμφωνείς ή διαφωνείς μαζί του, φιλιώνεις ή συγκρούεσαι με τις επιλογές του, εξηγείς ή παρεξηγείς τα γραπτά του, ένα δεν μπορείς να αγνοήσεις: το στιβαρά αταλάντευτο ποιητικό του εκτόπισμα.

Η ασημαντότητα του υπογράφοντος δεν δίστασε να διατρέξει, κι ίσως να διατρέχει, τα παραπάνω ρήματα που τα συνδέει/αποσυνδέει το διαζευκτικό ήτα. Το ήθος, ή καλύτερα η στόφα, ή ακόμη καλύτερα η πάστα απ' την οποία είναι δημιουργημένος ο περί ου ο λόγος ποιητής, δεν του επιτρέπει να αποκλείσει τίποτε, αρκεί φυσικά ν' αγγίζει το άχθος/άλγος.

Ο Οδυσσεάς Ελύτης, στο δοκίμιό του «Η μέθοδος του άρα», αναφέρει πως ο ποιητής δείχνει. Έτσι και ο Μιχάλης Πιερής δείχνει ως ποιητής και δεν διδάσκει ως πανεπιστημιακός δάσκαλος του κορυφαίου εκπαιδευτικού ιδρύματος της νήσου, μιας κι έχει ισορροπήσει, σε σχεδόν απόλυτο βαθμό, τις δύο αυτές ιδιότητές του.

Ο γράφων, αποχαιρετώντας κι αυτόν το δύσκολο Φεβρουάριο του βίου του, επιχειρεί μία κατάδυση μετά άφοβου φόβου αβύσσου- στο βιβλίο του ποιητή, «Εφτά σημειώσεις για την ποίηση», επισμαίνοντας αρχικά και

τετελεσμένα πως πρόκειται για τα ολιγοσέλιδα εκείνα κείμενα που συγκαταλέγονται σ' όλα τα όμοια εμπνευσμένα και καταγεγραμμένα ανά τους αιώνες, συντελώντας στο ενσταλαγμένο απαύγασμα της ανθρωπίνης σκέψης και χρησιμεύοντας ως, τουλάχιστον, αξιόπεραστοι πορτολάνοι. Έτσι, για να χρησιμοποιήσω κι έναν βασικό ναυτικό όρο.

Πρώτη σημείωση

«Για να γράψεις ποίηση (και όχι στιχουργήματα), σίγουρα δεν αρκεί το αυθόρμητο ρήμα.», σελ.9, μας επισημαίνει στην πρώτη του πρόταση ο ποιητής. Στις είκοσι, μόλις, αράδες που ακολουθούν, την πρώτη αυτή σημείωση, επικυρώνεται η συνδυαστική λειτουργία της ποιητικής αναμόχλευσης, και ουσιαστικά μας δείχνει πώς να γράφεται ή να μην γράφεται ένα ποίημα ή, εν τέλει, η ποίηση: εγχάραξη του κατασταλαγμένου βιώματος, χωρίς φληναφήματα.

Δεύτερη σημείωση

Σχέση/σχάση ποιητή-ποιήματος, σχέση/σχάση ποιήματος-αναγνώστη και σχέση/σχάση ποιητή-αναγνώστη. Η διάσταση της λέξης «συγκίνηση» και η επαφή της με τη λέξη «συγκινησία»: «Ηδονή ανάλογη ενδεχομένως με την ηδονή (ή την οδύνη) της εμπειρίας συγγραφής του ποιήματος, μα πάντως ανεξάρτητης από τα αισθήματα που είχε βιώσει ο δημιουργός πριν από (ή και κατά) τη διαδικασία της γραφής του.», σελ.12.

Τρίτη σημείωση

Σολωμός, Λογγίνος, Καβάφης, Ελύτης, Σεφέρης, Ασλάνογλου, Καββαδίας και

Γιώργης Παυλόπουλος, τα ονόματα ποιητών που αναφέρονται σ' αυτήν τη σημείωση. Η έννοια της «πραγματικότητας» και της «ανυψώσεως» του ποιητή και η έννοια του οφειλόμενου να συντελεστεί «θαύματος»: «Κάθε δηλαδή γνήσιο ποίημα (μικρό ή μεγάλο) περιέχει αυτήν την αίσθηση της λειτουργίας ενός μικρού θαύματος, περιέχει την έννοια της “ανύψωσης”, όπως την περιέγραφα εδώ», σελ.15.

Τέταρτη σημείωση

Εδώ, επιτρέψτε μου να παραθέσω τις τέσσερις πρώτες προτάσεις του ποιητή, χωρίς άλλη λεκτική παρεμβολή: «Η βάση μέσω της οποίας αντιλαμβάνεται ο ποιητής και κατανοεί τον χώρο που τον περιβάλλει, είναι το ανθρώπινο σώμα του. Το σώμα, ως ύλη, μορφή, στάση απέναντι στον κόσμο. Το σώμα

πρώτα κι ύστερα η σκέψη, η διάνοια, η νόηση. Στην τέχνη της ποίησης αυτό είναι κάτι παραπάνω από αξίωμα.», σελ.16.

Πέμπτη σημείωση

Πώς φτιάχνεται η ποίηση, μας δείχνει εδώ ο ποιητής, για να μην πω πλάθεται, και πώς δεν κατασκευάζεται. Στο σημείο αυτό παρακινδυνεύω έναν διάλογο, π' ακούω ως στίγμα υποβρυχίου σ' αυτήν μου την καταβύθιση, γράφει-λέει-δείχνει ο Πιερής: «Ο ποιητής είναι ένα πολύ προσγειωμένο πλάσμα με βασανισμένη σκέψη και αναλωμένο σώμα σε λογής δοκιμασίες και ηδονικές καταχρήσεις. Με πολύ δυνατά πάθη, έντονες συγκινήσεις, αλλά και με αυστηρούς κώδικες ηθικής ως προς την καλλιτεχνική του εργασία και ως προς τις αρχές του», σσ.18-19; γράφει-λέει-δείχνει ο Ελύτης στη «Μέθοδο του άρα»: «Αλλά, τέλος πάντων, ο ποιητής ποιος είναι; Πού ανήκει; Ποια είναι η ταυτότητά του; Ο ποιητής αντλεί ζωή απ' τους άλλους και τη διοικετεί πάλι στους άλλους».

Έκτη σημείωση

Στην προτελευταία σημείωση του πολυτίμου αυτού βιβλίου, εγείρεται το δικαίωμα του αυτονόητου της λειτουργίας της ποιητικής τέχνης. Εκείνου, του αυτονόητου, που για τη μάζα είναι απαράδεκτο, που θεωρείται μη πραγματικό, που διστρεβλώνεται ακόμη κι από επαίοντες και χαρακτηρίζεται ως διαφυγή, αποφυγή ή ακόμη χειρότερα ως παρηγοριά: «Η ποιητική τέχνη υποχρεώνει τον ποιητή σε έναν ορισμένο

τρόπο ζωής. Και ο συγκεκριμένος τρόπος ζωής επιβάλλει μια συγκεκριμένη ποιητική στάση», σελ.20.

Έβδομη σημείωση

Παραθέτω ολόκληρη τη σημείωση αυτή, κι ως μου το συγχωρήσει ο κύριος Πιερής εάν πιστέψει πως καταχρώμαι τον λόγο του, μια κι η αένη κι ατέρμονη διάρκεια των παρακάτω προτάσεων αποτελούν, ίσως, το πρώτο άρθρο ενός φαντασιακού συντάγματος που γράφεται, επικυρώνεται και τίθεται σ' εφαρμογή -με τη νομική ρήτρα της μη αναθεωρήσεώς του- από έναν ποιητή: «Υπάρχει ένας κώδικας ηθικής μέσα στον έκλυτο, για τη συμβατική ηθική, βίο του καλλιτέχνη εν γένει ή ειδικότερα του ποιητή. Άλλωστε, η ζωή ενός πραγματικού δημιουργού, όπως και κάθε γνήσιο έργο τέχνης, δεν μπορεί παρά να υπονομεύει τη διαφθορά που περικλείνει ο δήθεν ηθικός βίος της οργανωμένης υποκρισίας, της θρησκοληψίας, της πατριδοκαπλίας και της σκηνοθετημένης σεμνότητας που είναι σεμνοτυφία, της κρατικής βίας, της νόμιμης απάτης και της εξουσίας των λογής θεματοφυλάκων της κατεστημένης ηθικής. Μιλώ φυσικά για την εντιμότητα του τεχνίτη που είναι πραγματικά δοσμένος στο έργο που δημιουργεί. Οπότε, ό,τι και αν είναι ο ίδιος στα μάτια και τα μέτρα της συμβατικής ηθικής (ακόμη και ανήθικος ή διεφθαρμένος, για να το πω έτσι προκλητικά), δεν παύει η ζωή του να είναι έντιμη, δεν παύει ο βίος του να είναι αδιάφθορος, εφόσον υπηρετεί με τιμότητα την τέχνη του», σελ.21.

www.simerini.com.cy

Η αόρατη πιστολιά της Πρέβεζας

Αναδιφήσεις // Το βλέμμα του πνεύματος στην ταινία «Οι εντυπώσεις ενός πνιγμένου» του Κύρου Παπαβασιλείου

Αν προτίθεμαι να μιλήσω/γράψω για τον φίλο ποιητή και σκηνοθέτη, κύριο Κύρο Παπαβασιλείου. Δεν δύναμαι να καταθέσω μία κινηματογραφική κριτική, ως ειδικός αυτού του είδους της γραφής. Δεν ενδιαφέρει, ούτε τον Κύρο, το πρώτο, ει-κάσω, ούτε εμένα, το δεύτερο, σίγουρα. Κάποια στοιχεία σάς μεταφέρω παρακάτω, αρχινώντας από μια πίκρα, με σκοπό να προκαλέσω στον αναγνώστη την όποια συνδυαστική σκέψη πιστεύει πως έχει, να τον προτρέψω να αναζητήσει την ταινία και να τη δει όσες φορές αντέξει-αντέχει, να τον καταφέρω (κι ασ μην τον πείθω-πείσω) ν' αντιληφθεί πως ο Κύρος Παπαβασιλείου, τω όντι, έγραψε και μας δείχνει -ποιητικό και κινηματογραφικό τον τρόπο- «τις εντυπώσεις ενός πνιγμένου», που το βλέμμα του πνεύματος του Καρυωτάκη τού μετέφερε, φαντασιακά εμπνευσμένα, μέσα από τις δεκαετίες του περασμένου αιώνα, στο ήμισυ της δεύτερης του τωρινού.

Η πίκρα που εισπράττω

Η ταινία επικράτησε στα βραβεία στο περσινό και σημαντικότερο φεστιβάλ του νησιού, «Κινηματογραφικές Ημέρες Κύπρου 2015», επιλέχθηκε και επιλέγεται-ταξίδευσε και ταξιδεύει από και τα σοβαρότερα, αντίστοιχα, φεστιβάλ του πλανήτη.

Στις πρόσφατες προβολές της στη Λευκωσία, η πίκρα που εισέπραξα κι εισπράττω... περιγράφεται. Λίγος έως ελάχιστος ο κόσμος που την παρακολούθησε, και σε μία από τις τελευταίες -εάν όχι η τελευταία- αξιοπρεπείς (απ' όλες τις απόψεις και κυρίως των τεχνικών προδιαγραφών) κι ανεξάρτητες κινηματογραφικές αίθουσες της Χώρας της νήσου, αυτής του σινεμά «Πάνθεον».

Θα μου αντιθέσετε το γεγονός της προβολής της στο προαναφερθέν φεστιβάλ του νησιού και της συρροής του κόσμου εκεί, και δεν θα διαφωνήσω. Διατηρώ όμως βάσιμες τις επιφυλάξεις μου, για το κατά πόσον «βλέπουμε» κινηματογράφο, κι όχι «κοιτάμε», σ' αυτόν τον τόπο της επέλασης των αισχρά

επονομαζόμενων εμπορικών ταινιών.

Το σημείωμα του Ηλία Μέλιου: «Γιατί Καρυωτάκης»

Στο πρώτο τεύχος του περιοδικού «Δυτικές Ινδίες», που κυκλοφόρησε στις 21 Ιουνίου 2000, γίνεται ένα μη συμβατό, με την επικρατούσα γραμματολογική πρακτική, αφιέρωμα στον Καρυωτάκη. Ο εκδότης του σημειώνει (κι αλήθεια, όποιος είδε την ταινία του Παπαβασιλείου μπορεί, έστω κι αυθαίρετα, να επιχειρήσει κάποιες συνδέσεις):

«Στον προηγούμενο μεσοπόλεμο, στο σύντομο εδώ ταξίδι του, ο Κ.Γ. Καρυωτάκης προσπάθησε να δείξει με την τέχνη, την τεχνική και το [αριστο]τεχνικό και τεχνητό του τέλος την κυριαρχία του βίου από ένα διαρκές παράλογο, την επερχόμενη νέα τάξη πραγμάτων των ψυχο-ολοκληρωτισμών στην καθημερινή ζωή. Διότι σαρκαστής και είρων ήτο. Κακό του κεφαλιού του, και... καλός(!) έπραξε.

«Κυριακή»

*Ο ήλιος ψηλότερα θ' ανέβει
σήμερα που 'ναι Κυριακή.
Φυσάει το αγέρι και σαλεύει
μια θημωνιά στο λόφο εκεί.*

*Τα γιορτινά θα βάλουν, κι όλοι
θα 'χουν ανάλαφρη καρδιά:
κοίτα στο δρόμο τα παιδιά,
κοίταξε τ' άνθη στο περβόλι.*

*Τώρα καμπάνες που χτυπάνε,
είναι ο Θεός αθηθινός.
Πέρα τα σύννεφα σκορπάνε
και μεγαλώνει ο ουρανός.*

*Άσε τον κόσμο στη χαρά του
κι έλα, ψυχή μου, να σου πω,
σαν τραγουδάκι χαριτωτό,
ένα τραγούδι του θανάτου.*

*Απ' τα «Παραλειπόμενα»
(1919-1927)*

«Στον νέο μεσοπόλεμο, στον οποίο φαίνεται πως ζούμε, ο Κ.Γ. Καρυωτάκης επιστρέφει από το μέλλον, με το προσωπικό του αρχείο -ανοικτό σαν μούντζα- στα χέρια του, κύριε Μαλακάση, προτείνοντάς μας: να διαβάσουμε, να διαβάζουμε, να γράψουμε, να γράφουμε. Ο σύγχρονος μεγάλος τρίτος παγκόσμιος πόλεμος -το βλέπουμε άλλωστε- θα διεξαχθεί, ολοκληρωτικώς, ως ψηφιακός και καταναλωτικός, διαδικτυακός τοιοούτος. Το αίμα (όσο δεν μεταλλαχθεί) θα ρεύσει υπό μορφή bytes.

«Στο ζωτικό (sic) "επαγγελματικό" δίλημμα του Ρεμπώ "εμπόριο χρυσού και δούλων ή στιχάκια;", ο Κ.Γ. Καρυωτάκης επέλεξε την ποίηση, ως επιτέλεσμα πλέον (δίχως Α.Φ.Μ. και Δ.Ο.Υ.), πουλώντας την με αντίτιμο το ίδιο του το κορμί -σωματικώς! Εμείς;».

Το σημείωμα του Κ.Γ. Καρυωτάκη (Τρίπολη, 1896-Πρέβεζα, 1928)

«Είναι καιρός να φανερώσω την τραγω-

δία μου. Το μεγαλύτερό μου ελάττωμα στάθηκε η αχαλίνωτη περιέργειά μου, η νοσηρή φαντασία και η προσπάθειά μου να πληροφορηθώ για όλες τις συγκινήσεις, χωρίς, τις περισσότερες, να μπορώ να τις αισθανθώ. Τη खुδαία όμως πράξη που μου αποδίδεται τη μισώ. Εζήτησα μόνο την ιδεατή ατμόσφαιρά της, την έσκατη πικρία. Ούτε είμαι ο κατάλληλος άνθρωπος για το επάγγελμα εκείνο. Ολόκληρο το παρελθόν μου πείθει γι' αυτό. Κάθε πραγματικότητάς μου είναι αποκρουστική.

«Είχα τον ίλιγγο του κινδύνου. Και τον κίνδυνο που ήρθε τον δέχομαι με πρόθυμη καρδιά. Πληρώνω για όσους, καθώς εγώ, δεν έβλεπαν κανένα ιδανικό στη ζωή τους, έμειναν πάντα έρμαιο των δισταγμών τους, κ' εθεώρησαν την ύπαρξή τους παιχνίδι χωρίς ουσία. Τους βλέπω να έρχονται ολοένα περισσότεροι μαζί με τους αιώνες. Σ' αυτούς απευθύνομαι.

«Αφού εδοκίμασα όλες τις χαρές!!, είμαι έτοιμος τώρα για έναν αιμωτικό θάνατο. Λυπούμαι τους δυστυχημένους γονείς μου, λυπούμαι τ' αδέρφια μου. Αλλά φεύγω με το μέτωπο ψηλά. Ήμουν άρρωστος.

«Σας παρακαλώ να τηλεγραφήσετε, για να προδιαθέσει την οικογένειά μου, στο θείο μου Δημοσθένη Καρυωτάκη, οδός Μονής Προδρόμου, πάροδος Αριστοτέλους, Αθήνας.

«Και για ν' αλλάξουμε τόνο. Συμβουλευόμην όσους ξέρουν κολύμπι να μην επιχειρήσουν ποτέ να αυτοκτονήσουν διά θαλάσσης. Όλη τη νύχτα απόψε, επί 10 ώρες, εδερνόμουν με τα κύματα. Ήπα άφθονο νερό, αλλά κάθε τόσο, χωρίς να καταλάβω πώς, το στόμα μου ανέβαινε στην επιφάνεια. Ορισμένως, κάποτε, όταν μου δοθεί ευκαιρία, θα γράψω τις εντυπώσεις ενός πνιγμένου».

Πρέβεζα, 21 Ιουλίου 1928, 2-5 μ.μ.

Αστερίσκος

Το παραπάνω σημείωμα (υπό μορφή αποχαιρετιστήριας επιστολής) βρέθηκε στην τσέπη του νεκρού Κ.Γ. Καρυωτάκη. Αποτελεί την τελευταία γραφή, λίγο πριν από την τελευταία πράξη.

Ηδύφωνο

Ο ήχος της μουσικής

Γιάννης Ζελιαναίος //
giannizeliani@yahoο.gr

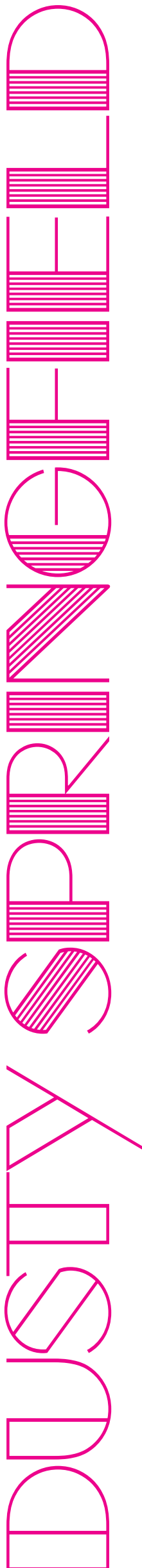
Αφιέρωμα // Αυτή που πραγματικά θα διείσδυε στα πικάπ της Μεγάλης Ηπείρου ήταν η Dusty Springfield, ανεβαίνοντας στα charts του Billboard μόλις το 1962 με το τραγούδι Silver Threads and Golden Needles και με την μπάντα της, τους Springfields

Ενα κορίτσι που το έλεγαν Dusty, ένα ξανθό κορίτσι με πράσινα μάτια, κομψά φορέματα, ευαίσθητες χορδές και ανήσυχη ψυχή. Ένα κορίτσι που πατούσε πάνω σε ένα ερμηνευτικό χαλί άλλοτε θλιμμένο, κάποτε χαρούμενο, πολλές φορές ερωτικά βραχνό, κι άλλοτε σε χαμηλόφωνα ηχητικά μελοδράματα ανείπωτης γενναιότητας. Η soul όπως τραγουδήθηκε από τα αστέρια της Motown, η pop όπως καμώθηκε από τα δάκτυλα του Burt Bacharach, η αφροαμερικανική μουσική παράδοση όπως έβγαίνει από τα χείλη των μαύρων ταλαιπωρημένων μουσικών ακόμα κι ένα ντουέτο με τον Jimi Hendrix για λογαριασμό του δικού της τηλεοπτικού show με τίτλο It Must Be Dusty. Δεν υπήρξε κανένα εύθραστο μουσικό πεδίο που να μην τραγούδησε πανώρια η μεγαλύτερη φωνή που έβγαλε ποτέ η Μεγάλη Βρετανία.

Κάπου εκεί στα τέλη του 1963 αρχές του 1964 και όταν οι Beatles άνοιγαν την πόρτα για το μεγάλο κι επονομαζόμενο British Invasion στην Αμερική -για να ακολουθήσουν και άλλα μεγάλα συγκροτήματα και καλλιτέχνες της εποχής (βλέπε Kinks, Rolling Stones, Animals, Who κ.α.)- η αντιμετώπιση προς τις γυναίκες ερμηνεύτριες από την Αγγλία δεν ήταν ανάλογη. Τραγουδίστριες όπως η Cilla Black, η Helen Shapiro και η Sandie Shaw δεν έχρηζαν καμίας δυναμικής ακρόασης στο αμερικανικό κοινό. Η Shirley Bassey θα αγκαλιαστεί για λίγο λόγω James Bond και για την ερμηνεία της στο Goldfinger, αλλά θα εξαφανιστεί και η Marianne Faithfull έχοντας αντίμα της τους Rolling Stones θα μείνει στη σκιά τους. Εκείνες που κάπως ξεχώρισαν στην αντίπερα όχθη ήταν η Lulu και η Petula Clark, αλλά αυτή που πραγματικά θα διείσδυε στα πικάπ της Μεγάλης Ηπείρου ήταν η Dusty Springfield, ανεβαίνοντας στα charts του Billboard μόλις το 1962 με το τραγούδι Silver Threads and Golden Needles και με την μπάντα της τους Springfields.

Μισή Ιρλανδέζα - μισή Σκοτσέζα, το κορίτσι που το έλεγαν Dusty γεννήθηκε τον Απρίλη του 1933 στο Hampstead του Λονδίνου, με το πλήρες όνομά της να γράφει Mary Isobel Catherine Bernadette O'Brien. Ο μεγαλύτερος αδερφός της, Tom Springfield, ακούγοντάς την από μικρή ηλικία να τραγουδά, διακρίνει το ταλέντο της και την παροτρύνει να μπει σε ένα φωνητικό γυναικείο συγκρότημα, τις Lana Sisters, συμμετέχοντας στα επτά single που κυκλοφόρησαν.

Ένα κορίτσι που το έλεγαν Dusty

Η δημιουργία των Springfields

Το 1959 η Dusty αποχωρεί και για χρονιά αργότερα μέσα σε μια ηλιόλουστη ανοιξιάτικη μέρα μαζί με τον αδερφό της και τον Tim Field δημιουργούν τους The Springfields. Το 1960 η Mary αλλάζει το όνομά της σε Dusty, ο αδερφός της που ονομαζόταν Dion το κάνει Tom και ο Tim παραμένει Tim -για να αποχωρήσει λίγο αργότερα και στην θέση του να έρθει ο Mike Hurst- αφήνοντας το επίθετό να κάνει παρέα στη μουσική άνοιξη που ερχόταν. Οι Springfields θα κάνουν δυο μεγάλες εγχώριες επιτυχίες με τα Say I won't be here και Island of dreams, ενώ με το Silver Threads and Golden Needles θα χαιρετήσουν για πρώτη φορά το άγαλμα της ελευθερίας. Η μπάντα διαλύεται το 1963 και η Dusty Springfield θα κυκλοφορήσει το πρώτο της solo single, το πασίγνωστο I Only Want to Be with You κατακτώντας μια και καλή κοινό και κριτικούς. Το κομμάτι ξεφεύγει από τα pop τραγούδια που ερμήνευε μέχρι τότε και μοιάζει σαν να βγήκε από την πένα του Phil Spector και τα συρτάρια της Motown, κάτι που όμως δεν ισχύει. Ίσως αυτός να ήταν και ο λόγος που το τραγούδι γνώρισε τόσο μεγάλη επιτυχία. Ωρα και για τον πρώτο της ολοκληρωμένο δίσκο το 1964, το περίφημο A Girl Called Dusty, όπου σηματοδοτεί και τη συνεργασία της με τον Burt Bacharach. Ένα πανέμορφο pop-soul κομψοτέχνημα με τραγούδια όπως τα Wishin' and Hopin', Twenty Four Hours From Tulsa και Will You Love Me Tomorrow να ξεχωρίζουν και να γράφουν τη δική τους ιστορία κάτω από την ερμηνεία της Dusty. Σχεδόν μέσα σε μια ολόκληρη δεκαετία θα βγάλει οκτώ δίσκους, θα κάνει αμέτρητες επιτυχίες, παγκόσμιες περιοδείες και θα γίνει το αγαπημένο κορίτσι της Μεγάλης Βρετανίας και όχι μόνο. Το 1964 θα απελαθεί από τη ρατσιστική κυβέρνηση της Νοτίου Αφρικής διότι πήγε να τραγουδήσει μπροστά σε ένα ακροατήριο μαύρων και λευκών μέσα σε ένα θέατρο του Cape Town. Κίνηση την οποία οι Αφροαμερικανίδες συναδέλφισσες τραγουδίστριες θα εκτιμήσουν δρόντως και θα τις δώσουν όλα τα εύσημα για τη στάση της.

Η δεκαετία του '70 θα σημάνει τα προσωπικά της προβλήματα με την κατάθλιψη, το ποτό και τα ναρκωτικά. Θα εισαχθεί σε νοσοκομείο και θα διαγνωστεί με διπολική προσωπικότητα. Καταπέζοντας τα ομοφυλοφιλικά της πάθη, φοβούμενη πως θα καταστραφεί η καριέρα της, οι συνεργάτες της έλεγαν συχνά πως η Dusty χωριζόταν σε δυο περσόνες. Εκείνης του καλλιτέχνη κι εκείνης της γυναίκας που κάποτε λεγόταν Mary. Το 1978 και το '79 θα επανακαμψεί κάνοντας δυο απανωτά άλμπουμ, ενώ η δεκαετία του '80 θα την βρει μέσα σε συνεργασίες, γνωστότερη ίσως όλων εκείνη με τους Pet Shop Boys και το τραγούδι What Have I done to deserve this. Άλλοι δυο δίσκοι στα nineties για να επέλθει αργότερα η ψυχία, η σκιά και η τελεοφόρα πάλη της με τον καρκίνο, που την έβαλε κάτω στις 2 Μαρτίου του 1999, βυθίζοντας σε πένθος ολόκληρη τη Μεγάλη Βρετανία που έχασε το κορίτσι της. Μια κυρία με μια εκθαμβωτική φωνή, που οτιδήποτε κι αν τραγούδησε το έκανε δικό της μια για πάντα.

Ματούλα και Αλκίνοος Λυτρωτικές Μελωδίες μες στον Βόρβορο

Φωτογραφία: (c) Μαρίλη Ζάρκου

Σύντομες ιστορίες // Όσο κι αν η «άνοδος της ασημαντότητας», για την οποία μας προειδοποιούσε εντόνως ο Κορνήλιος Καστοριάδης, είναι ιλιγγιώδης, ναι, συναντάς συνεχώς σκιρτήματα που θέλουν να μας υπενθυμίζουν ότι πάντα υπάρχουν δυνατότητες να ανακατέψεις την τράπουλα ξανά

Ολοένα και περισσότερο η κατάσταση θυμίζει Μεταπολίτευση απ' την ανάποδη. Ένα νεγκατίφ, ένα αρνητικό φιλμ που παίχτηκε και θέλει να ξαναπαιχτεί, ίσως γιατί δεν μας απομένει παρά μονάχα αυτό να παίζουμε. Οι άνθρωποι πιέζονται, σχεδόν ασφυκτικά, σε όλα τα πεδία της κοινωνικής ζωής, δεν μπορούν παρά να είναι κατηφείς και ανήσυχοι, κατακυριευμένοι συντριπτικά από την αίσθηση ότι είναι ανίσχυροι. Το περιλάλητο φως στο τούνελ δεν είναι καν ένα κεράκι. Κι όμως, συναντάς συνεχώς σκιρτήματα αντίδρασης στη λοβοτομή που φαίνεται να έχει υποστεί η φαντασία, η περιπέτεια, το όνειρο, ο έρωτας, η φιλία. Συναντάς συνεχώς σκιρτήματα που θέλουν να μας υπενθυμίζουν ότι όσο ζόρικα κι αν είναι τα πράγματα, όσο κι αν το ταχύπλοο trash κάνει το kitch να μοιάζει με ξαδερφάκι του Υψηλού, όσο κι αν η «άνοδος της ασημαντότητας», για την οποία μας προειδοποιούσε εντόνως ο Κορνήλιος Καστοριάδης, είναι ιλιγγιώδης, ναι, συναντάς συνεχώς σκιρτήματα που θέλουν να μας υπενθυμίζουν ότι πάντα υπάρχουν δυνατότητες να ανακατέψεις την τράπουλα ξανά, να επανέλθεις στη σκακιέρα των ημερών και των νυχτών, στη σκακιέρα όπου παίζεται το παιχνίδι της καθημερινής ζωής.

Τις προάλλες, λοιπόν, συναντήσαμε μερικά τέτοια σκιρτήματα. Ακούσαμε τον Αλκίνοο Ιωαννίδη να τραγουδάει αγκαλιά με τη Ματούλα Ζαμάνη ένα παμπάλαιο αλλά τόσο επίκαιρο άσμα, το «Άχερομπάζω κι έρκουμαι», έναν ύμνο

στον άδολο κι ωραίο έρωτα. Κι ακούσαμε τη λαλιά τους, τη λαλιά εκείνων που, μαζί με τον Allen Ginsberg, επιμένουν, πέρα από τούνελ και φώτα και προβολείς, ότι η Ποίηση είναι το κεράκι που τρεμοφέγγει στο σκοτεινό δάσος. Στην παρέα, η Ανθή, μια κοπελίτσα δώδεκα χρονών, να ακούει με προσήλωση και στραφταλισμάτα φρέσκιας ελπίδας τον Αλκίνοο και τη Ματούλα. Και η Ματούλα να της τραγουδάει μετά την «Ουρά του Αλόγου», αυτή τη μεγαλειώδη σύνοψη, όπως έχουμε ξαναπεί, του συγκλονιστικού μυθιστορήματος «Αδελφοί Καραμάζοφ» του Φίοντορ Ντοστογιέφσκι. Και τα στραφταλισμάτα ελπίδας να γίνονται ακόμα πιο φωτερά, πιο αισιόδοξα, πιο σίγουρα. Τόσο ο Αλκίνοος όσο και η Ματούλα είναι κάτι πέρα από διάκονοι του τραγουδιού. Είναι, όπως και ο μέγας ποιητάρης Θανάσης Παπακωνσταντίνου, άνθρωποι που επιμένουν να στήνουν, ξανά και ξανά, τα πόνια στη σκακιέρα, να ομορφαίνουν τη μοίρα, καθώς έλεγε κι ο ποιητής Νίκος Καρούζος, να μας τσιγκλάνε, απαλά μα και δυναμικά, να πάμε πάλι πάνω εκεί όπου οι λέξεις χορεύουν τον τρελό χορό της λύτρωσης. Τέτοιοι άνθρωποι είναι πολύτιμοι. Μας εμπνέουν να μην το βάζουμε κάτω. Μας θυμίζουν και πάλι ότι «δεν μας αρέσουν ούτε οι φακές του πλούσιου, ούτε το χαβιάρι του φτωχού», σύμφωνα με μια κλασική υπερρεαλιστική ρήση που υπογράφει ο εκθαμβωτικός Rene Clavel.

Η ρήση του Crevel, όπως οι μελωδίες του Αλκίνοου, της Ματούλας, του Θανάση, μας φέρνει στον νου μιαν άλλη μορφή της εμπράγματης ποιήσεως και κάποιων άλλων, όχι και τόσο μακρι-

νών ή/και ξεχασμένων σκιρτημάτων εναντίωσης στην κατ΄φεια, τον θρυλικό Ivan Vladimirovitch Chtcheglov, οραματιστή ολκής και συγγραφέα ελάχιστων, αλλά ιλιγγιώδως επιδραστικών, ποιητικών μανιφέστων. Στα 1963, ο Chtcheglov, έγκλειστος τότε σε μια κλινική, φρόντισε να αλληλογραφήσει με τον φίλο του και ιδρυτή της Καταστασιακής Διεθνούς (Internationale Situationniste), τον Guy Debord. «Μια και κάνουμε αυτή τη λιτή ανταλλαγή δώρων, να ένα βιβλίο: Πλάσματα συναντιούνται, του Ζ. Α. Σάντε (Jens August Schade), χωρίς αμφιβολία το μεγαλύτερο μυθιστόρημα του εικοστού αιώνα, δυστυχώς δυσεύρετο. Ίσως μόνο με μικρή αγγελία. Τελειώνει μ' εκείνο το τραγουδάκι που τραγουδώσαμε σαν ήμασαν παιδιά: Οι πλούσιοι πάνε μ' αυτοκίνητο/ Οι φτωχοί με τα πόδια/ Κι εμείς σπάμε πλάκα».

Ίδου, λοιπόν, πώς αρχίζουν να συντονίζονται συνεχή σκιρτήματα εναντίωσης, με συναντήσεις και συνάξεις, με συνομιλίες και συνειρμούς. Με την αρχικά σπασμωδική, αλλά ολοένα και πιο μεθοδική, βαθμιαία και συστηματικά, επιμονή σε κάποιους ενδιάμεσους τόπους και τρόπους, κάπου ανάμεσα στο γλέντι και τη μελαγχολία, στο τραγούδι και την περίσκεψη, στην έκσταση και τη φρόνηση. Την επιμονή στις δύο άλλες, κλασικές πια, ρήσεις: 1. Με καρδιά από φλόγα και μυαλό από πάγο (Καζιμίρ Μαλέβιτς), και 2. Από εδώ όπου είμαστε να πάμε εκεί όπου είναι η Απόφαση.

25 Φεβρουαρίου 2016
Αθήνα

Νύξεις

Η στήλη Νύξεις είναι μια pocket επισημείωση των ποιητικών καταστάσεων, που όσο απηλώνεται ο χρόνος τόσο πιο χρήσιμη και κρίσιμη μού φαίνεται ότι είναι. Ο Καρούζος έλεγε ότι η ποίηση, με την ευρεία έννοια, αποτελεί οξυγόνο αντιδιαστολής. Έχουμε ανάγκη από ένα τέτοιο οξυγόνο.

Είναι γνωστά πολλά και διάφορα για τον Charles Bukowski, που μας δώρισε τόσα όμορφα ποιήματα, διηγήματα, μυθιστορήματα. Να θυμίσουμε και την αγάπη του για την κλασική μουσική, τα μεγάλα Μπι (Μπραμς, Μπετόβεν, Μπαχ), αλλά και τον Σοστακόβιτς. Και ότι άκουγε κλασική μουσική στο ραδιόφωνο, στην κουζίνα του συνήθως, όπου πάλευε με τα πλήκτρα της παλιάς του γραφομηχανής να τραγουδήσει τους ρυθμούς στην καθημερινότητα του Los Άντζελες και μέσα στην άλλοτε αγριεμένη και άλλοτε γαλημενή του ψυχή.

«Εκείνο το βράδυ, έκατσα στη γραφομηχανή, έβαλα δύο ποτά, ήπα δύο ποτά, κάπνισα τρία τσιγάρα, και άκουσα την Τρίτη Συμφωνία του Μπραμς στο ραδιόφωνο, και μετά συνειδητοποίησα ότι χρειαζόμουν κάτι να με βοηθήσει να μπω στο πνεύμα του σεναρίου», γράφει ο μέγας Bukowski στο μυθιστόρημά του «Χόλλυγουντ», που μεταφράζω αυτό τον καιρό και θα κυκλοφορήσει από τις εκδόσεις Μεταίχμιο.

Και μερικές σελίδες μετά, γράφει πάλι: «Γύρισα στη γραφομηχανή, έβαλα ένα γερό ποτό, το κατέβασα, έβαλα ακόμα ένα. Βρήκα τα τρία τέταρτα από ένα μπαγιάτικο πούρο, το άναψα. Η Πέμπτη Συμφωνία του Σοστακόβιτς ακουγόταν στο ραδιόφωνο. Την έπεσα για τα καλά στα πλήκτρα».

Να θυμηθώ να μην ξεχάσω να τσακιστώ να βρω και να διαβάσω και να παρουσιάσω το μυθιστόρημα «Σκληρό Παιχνίδι» του Γιάννη Μαρή, καθότι έμαθα ακούγοντας ραδιόφωνο ότι στις σελίδες του παίζει μια αφίσσα με τον Che και κάνει μιαν έμμεση εμφάνιση ο Bob Dylan. Αυτά είναι!

Οι φίλοι δεν είναι για να τους νοθετούμε, δεν είναι ΠΙΚΠΑ η Φιλία, δεν είναι συμβουλευτική συνεδρία η Φιλία, όχι, η Φιλία είναι, ασ πούμε, όπως το τέλος της «Αγρίας Συμμορίας» του Πέκινπα, ή όπως όταν έλουζαν τα μαλλιά τους εκείνοι οι ωραίοι τύποι τότε που ήταν να είναι τόσα πολλά τα βέλν που θα σκίαζαν τον ήλιο, αν θυμάστε.

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Συνέντευξη //

Συγγραφέας χωρίς κοινό, είναι σαν παράσταση σε άδειο θέατρο. Για την αξιολόγησή μου επαφίεμαι στο μέλλον

Νίκος Δήμιου

«Έεχννάει όποιοι
δεν ξυπννά»

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΙΧΑΛΑΡΟΣ
michalarosch@simerini.com

Είνας πολυπράγμων που έχει πάρει τόσους χαρακτηρισμούς, όσους θα ζήλευαν και οι πιο εγωκεντρικοί της δημοσιότητας. Η ζωή του άραγε υπήρξε ζήτημα εγωκεντρισμού; Ο ίδιος αυτοπροσδιορίζεται ως "συγγραφέας", αλλά δεν είναι μόνο αυτό. Αυτό όμως είναι το απωθημένο του: να αναγνωριστεί ως συγγραφέας. Μετά από 64 βιβλία τα οποία έχουν μεταφραστεί σε 64 γλώσσες κι έχουν πουλήσει πάνω από μισό εκατομμύριο αντίτυπα, ίσως να το δικαιούται.

Πέραν τούτου, έχει υπάρξει δημοσιογράφος, παρουσιαστής, διαφημιστής (ιδιότητα που τον κυνήγησε περισσότερες φορές απ' όση ο ίδιος αντέχει), ποιητής, φωτογράφος, χρονογράφος,

λάτρης της τεχνολογίας και των αυτοκινήτων, γατοπαμπάς, φίλος, εραστής, γιος, δημόσιο πρόσωπο, "φιλόσοφος" και δοκιμογράφος. Αν τον ρωτήσεις, βέβαια, θα σου πει ότι δεν πρόλαβε να κάνει όλα όσα θα ήθελε.

Ο Νίκος Δήμιου δεν είναι ένα πράγμα, αλλά ταυτόχρονα είναι συμπαγής. Όπως φαίνεται, δεν τον διέσπασαν ούτε τα πολλά χρήματα που πέρασαν από τα χέρια του, ούτε οι απώλειες, ούτε η περιπέτεια της υγείας του, ούτε το αίσθημα αδικίας που αποκόμισε μετά από διάφορες φάσεις της ζωής του. Η αυτοβιογραφία του με τίτλο "Οι δρόμοι μου", που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Πατάκη, είναι ένα βιβλίο για τη ζωή ενός ανθρώπου που μπόρεσε να χωρέσει μέσα σε 81 χρόνια όσα άλλοι δεν θα μπορούσαν σε τρεις ζωές. Το διαβάσαμε, το κιλοισπαιώσαμε, αντιγράψαμε φράσεις και αφορισμούς σε προσωπικά σημειωματάρια, ταξιδέψα-

«Κάθε ζωή είναι σαν μυθιστόρημα. Μόνο που οι περισσότερες είναι βαρετά και ανούσια γραμμένες και δεν διαβάζονται»

με μαζί του στο αεροπλάνο κι όταν εξαντλήσαμε τις 651 σελίδες, μιλήσαμε με τον συγγραφέα.

Διαβάζοντας το βιβλίο σας "Δρόμοι", ο αναγνώστης βγάζει μια σειρά από συμπεράσματα. Γράφοντας το εσείς και κοιτώντας προς τα πίσω, τι συμπέρασμα βγάζετε τηρώντας μιν απόσταση, για μιν τέτοια ζωή σαν μυθιστόρημα;

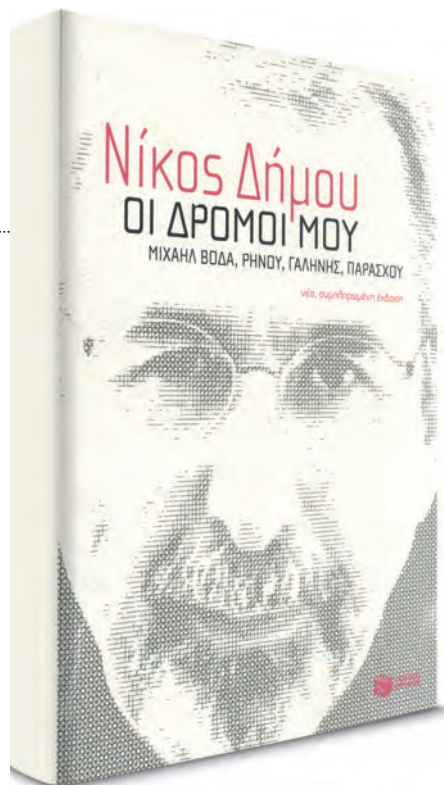
Το πρώτο συμπέρασμα που βγαίνει αβίαστα είναι πως κάθε εξιστόρηση παρασμένων γεγονότων είναι ελλειπτική και μεροληπτική. Ξαφνικά θυμάμαι λεπτομέρειες ή και ολόκληρα κεφάλαια, που δεν έχω θίξει καθόλου. Μάλιστα κάποια στιγμή σκέφθηκα να γράψω άλλο ένα βιβλίο που να συμπληρώνει και να υπομνηματίζει τους «Δρόμους». Φοβάμαι πως θα ήταν ακόμα πιο μεγάλο και πιο πολυσέλιδο. Έτσι κι αλλιώς κάθε ζωή είναι σαν μυθιστόρημα. Μό-

νο που οι περισσότερες είναι βαρετά και ανούσια γραμμένες και δεν διαβάζονται.

Τελικά ζήσατε μιν γεμάτη ζωή;

Η ζωή μου, όπως τη βλέπω, κοιτώντας πίσω, μου φαίνεται πλούσια, αλλά λίγη. Έκανα βέβαια πολλά πράγματα, αλλά ούτε το δέκα τα εκατό απ' όσα θα ήθελα να είχα κάνει. Το ξέρω πως ακούγεται υπερβολικό - αλλά έτσι ήμουν και είμαι ακόμα. Όταν με ρωτάνε για το μέλλον, λέω πως ο άμεσος προγραμματισμός μου είναι για μερικές δεκαετίες... Που βέβαια δεν θα τις έχω, εκτός κι αν φτάσω τα χρόνια του Μαθουσάλα (έγινε εννιακοσίων ετών). Το μεγαλύτερο απωθημένο μου είναι πως δεν ταξίδεψα αρκετά - ιδιαίτερα σε μακρινά και εξωτικά μέρη. Την Ευρώπη την ξέρω σαν το σπίτι μου, αλλά Νότια Αμερική, Άπω Ανατολή, Ινδία, Πολυνησία... τίποτα. Και όταν λέω ταξίδια δεν εννοώ

www.simerini.com.cy

Ηδύφωνο

τα ομαδικά μιας εβδομάδας. Κατ' αρχήν το ομαδικό ταξίδι σε απομονώνει από τη χώρα που επισκέπτεσαι, σου προγραμματίζει τις κινήσεις - είναι μία απάνθρωπη επινόηση. Πρέπει να έχεις άφθονο χρόνο, να έχεις μελετήσει διεξοδικά την ιστορία και τη νοοτροπία των ανθρώπων, να κινείσαι μόνος και να έρχεσαι σε επαφή. Έτσι έκανα τα ταξίδια μου ως σήμερα, αλλά τώρα ούτε οι σωματικές αντοχές μου ούτε τα οικονομικά μου το επιτρέπουν.

Θα ήθελα βέβαια να έχω γράψει κι άλλα βιβλία - ιδιαίτερα το «μεγάλο μυθιστόρημα» που πάντα ακνόμεγε στο βάθος του νου μου. Αλλά μάλλον θα μείνει εκεί.

Πολλές φορές με ξαφνιάσατε, στο βιβλίο, γράφοντας για πολύ προσωπικά ζητήματα που ίσως άλλοι δεν θα τολμούσαν να τα γράψουν, όπως η παύση της ερωτικής επιθυμίας, η αγορά της πράσινης Πόρσε κ.λπ.

Παύση της ερωτικής επιθυμίας δεν υπήρξε ποτέ (ούτε και τώρα στα 81 μου), υπήρξε όμως μία (ευτυχώς προσωρινή) αναστολή της ερωτικής ικανότητας, μετά την εγχείρηση της ριζικής προστατεκτομής. Ήταν μία τραυματική εμπειρία για έναν άνθρωπο, που, όπως γράφω, είχε πάντα, σαν βασικό του κίνητρο, τον έρωτα.

Η αγορά της Πόρσε ήρθε σε μία στιγμή της ζωής μου που είχα απόλυτη ανάγκη μία αναβάθμιση και αναζωπύρωση της δραστηριότητάς μου. Αυτό το ζωτικό (γιατί δεν ήταν ούτε καν μία τυχαία Πόρσε) με αναζωογόνησε. Άλλωστε είχα πάντα μία ειδική σχέση με το αυτοκίνητο, που το θεωρώ την κινητική προέκταση του εαυτού μου. Είναι μέρος της τεχνολογίας που ονομάζω «προεκτατική» (υπολογιστής, φωτογραφική μηχανή) σε αντίθεση με τη χρηστική (ανελκυστήρας, πλυντήριο). Τότε ήμουν και πρόεδρος της πρώτης εταιρείας που έφερε την Πόρσε στην Ελλάδα. Όταν αυτό το αυτοκίνητο άρχισε να γίνεται μόδα και lifestyle, το πούλησα.

Η σειρά παρατήσεων από διάφορες συνεργασίες σας τις οποίες περιγράφετε στο βιβλίο, διέπεται από ένα χαρακτηριστικό: την παρεμβολή στη δουλειά σας. Γιατί πιστεύετε ότι προσπάθησε να γίνει παρεμβολή σε τόσες πολλές περιπτώσεις; Ας ξεκινήσω λέγοντας κάτι βασικό. Ποτέ δεν έγραψα σαν δημοσιογράφος - πάντα σαν συγγραφέας. (Γ' αυτό και

τα κείμενά μου διαβάζονται, ακόμα και σήμερα, σε βιβλία). Ποτέ δεν εργάστηκα μέσα σε ένα έντυπο - ήμουν πάντα εξωτερικός συνεργάτης. Επί σαράντα χρόνια είχα μίαν αδιάλειπτη παρουσία στον Τύπο (εφημερίδες, περιοδικά, διαδικτυο) γράφοντας χρονογράφημα, σχόλιο, επιφυλλίδα - ύλη ενυπόγραφη, με προσωπικές απόψεις.

Αυτές οι απόψεις, μερικές φορές, ήταν αντίθετες με τη «γραμμή» του εντύπου. Αυτό ενοχλούσε περισσότερο, λόγω της επιτυχίας που είχαν οι στήλες μου (όπου κι αν πήγα, είχα μεγάλη δημοφιλία και καταρακτώδη αλληλογραφία) που τις έκαναν να επηρεάζουν αρκετό κόσμο. Έτσι, κάτι που αλλιώς θα περνούσε απαρατήρητο, στη στήλη μου γινόταν είδηση. Προσθέστε τώρα σε αυτό ότι δεν δεχόμουν υποδείξεις και παρατηρήσεις από τη σύνταξη...

Έγραφα για μένα κι όταν δεν μπορούσα να πω τα δικά μου, έφευγα. Αυτό είχε ενοχλήσει πολύ και τους συναδέλφους μου επαγγελματίες δημοσιογράφους που μουρμούριζαν "ε, βέβαια, εσύ δεν εξαρτάσαι από την αμοιβή σου, ούτε έχεις οικογένεια να θρέψεις, το παίζεις ελεύθερος". Αναφέρονταν στο γεγονός ότι χάρη στην προηγούμενη θητεία μου στη διαφήμιση είχα μία οικονομική ανεξαρτησία και μπορούσα να μην υποκύπτω σε πιέσεις. Εξ ου και οι «εύκολες» παραιτήσεις. Τώρα γράφω πια μόνο στο δικό μου blog (doncat.blogspot.com) που γιόρτασε πρόσφατα τα δέκα του χρόνια. Έχω μερικές χιλιάδες τακτικούς αναγνώστες, άφθονα σχόλια και την ψυχία μου.

Ειλικρινά, γιατί πιστεύετε ότι το σινάφι δεν σας αναγνώρισε ποτέ ως συγγραφέα;

Α! Στην αρχή με είχε αποδεχθεί πανηγυρικά. Αν κοιτάξετε το πρόγραμμα της έκθεσης που έκανα πέρυσι στο Μουσείο Μπενάκη, όπου περιέχονται κριτικές και σχόλια για το έργο μου, θα δείτε ότι τα πρώτα χρόνια έγραφαν όλοι διθυράμβους. Μέχρι που κυκλοφόρησε η «Δυστυχία τού να είσαι Έλληνας». Η τεράστια επιτυχία αυτού του βιβλίου (συνεχίζεται, βρίσκεται στην 37η έκδοση και κυκλοφορεί σε 12 γλώσσες και δεκάδες χώρες) ενόχλησε το ιερατείο και με κατέταξαν στους «μπεστσελερίστες», που προφανώς δεν είναι σοβαροί συγγραφείς. Από τότε έγινα περιθωριακός ερασιτέχνης γραφιάς. Βάλτε τώρα και την οικονομική μου επιτυχία, και τις διαστροφές μου (αγάπη για την τεχνολογία) και θα καταλάβετε πόσο δεν με άντεχαν.

Τι έχει μεγαλύτερη σημασία; Η αποδοχή από το κοινό ή αναγνώριση από τους ομοτέχνους;

Εγώ πιο σημαντικό θεωρώ να με διαβάζουν. Συγγραφέας χωρίς κοινό, είναι σαν παράσταση σε άδειο θέατρο. Για την αξιολόγησή μου επαφίεμαι στο μέλλον. Είμαι σίγουρος για την αξία των βιβλίων μου και πιστεύω ότι μερικά θα ζήσουν και μετά από μένα. Ήδη οι νεότεροι αρχίζουν να με βλέπουν αλλιώς. Κατά τα άλλα, όπως έγραψε ο Ελύτης: «Ζω για τότε που δεν θα υπάρχω».

Στο βιβλίο αναφέρετε επίσης και μια έντονη τάση φυγής...

Μα φυσικά! Δεν μπορώ να συντονιστώ με τη ζωή. Είναι μικρή, λίγη, και παράλογη. Κι ακόμα ονειρεύομαι φυγές. Αλλά πού να πας όταν είσαι 81 ετών και για να συντηρηθείς παίρνεις επτά φάρμακα την ημέρα...

Γράφετε: Η ευτυχία δεν αποταμιεύεται. Υπάρχει κάτι στη ζωή που μπορεί να λειτουργήσει αποταμιευτικά;

Ό,τι και να συλλέξουμε, την κρίσιμη ώρα θα φανεί λίγο και απόμακρο. Άλλοι μαζεύουν λεφτά και άλλοι εμπειρίες, αλλά τίποτα δεν διαρκεί πέρα από το «τώρα». Χιλιάδες μικρά «τώρα» είναι η ζωή μας κι ενώ οι αναγνώστες διαβάζουν αυτό το κείμενο, τα «τώρα» φεύγουν και χάνονται. Τι να αποταμιεύσεις; Είναι σαν τις αγγελίες θανάτου όπου μικρογελάς διαβάζοντας τους τίτλους του μακαρίτη. «Διευθυντής», «Πρόεδρος», «Καθηγητής». Και τι είναι τώρα; Ένα λείψανο...

Ποιο ήταν το μεγαλύτερο "πρέπει" και το μεγαλύτερο "μη" στη ζωή σας;

Το «μη» είναι να μην αδικήσω κάποιον και να μην πω ψέματα. Πιστέψτε με πως, απ' ό,τι ξέρω, δεν έχω πει ποτέ ψέμα. Το «πρέπει» είναι να βρίσκομαι κάθε στιγμή σε εγρήγορση, ζωντανός και δημιουργικός. Να μη χαλαρώσω ποτέ την προσπάθεια.

Είστε ο άνθρωπος που δημιούργησε το "Δεν ξεχνώ". Περιπατώντας στους δρόμους της Λευκωσίας συναντά κανείς με σπρέι ζωγραφισμένο σε τοίχους το σύνθημα "Δεν ξεχνώ". Οι Κύπριοι παίζουν σωστά το παιχνίδι της μνήμης;

Όποιος δεν ξυπνά - ξεχνά. Όχι, δεν νομίζω ότι οι Κύπριοι έπαιζαν ως τώρα σωστά. Ελπίζω αυτήν τη φορά να μην παρασυρθούν πάλι από κάποιον δημιουργό και αλλάξουν πορεία...

Ηδύφωνο

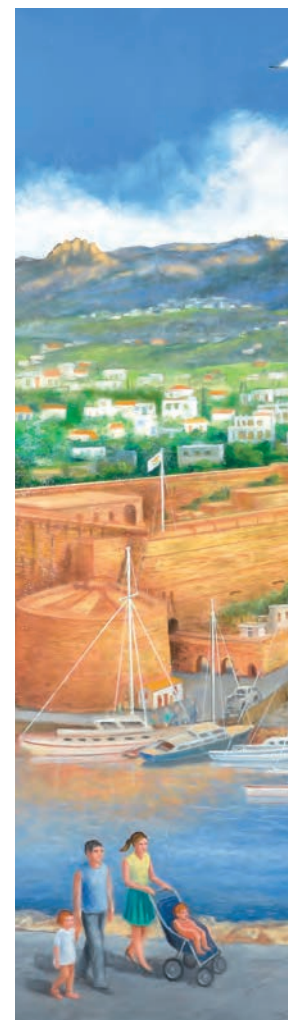
www.simerini.com.cy

Παλιά Λευκωσία.

Επί το έργον.

Στον αέρα της Κερύνειας.

Αφιέρωμα // Αν στον πολυαφηγηματικό μνημειώδη πίνακα του Διαμαντή απαθανατίζεται ο περασμένος «κόσμος της Κύπρου», στην αριστοτεχνική ζωγραφική αφήγηση του Λαδόμματος αναδεικνύεται σε μικρογραφία ο νεότερος κόσμος της Κύπρου

Αντρέας Λαδόμματος Ο ΕΙΚΑΣΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΦΩΤΟΣ

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ ΧΑΤΖΗΠΑΝΑΓΗ

Σε κατανυκτική ατμόσφαιρα φιλότεχνων αισθημάτων θαυμασμού και ευγνωμοσύνης πραγματοποιήθηκε στις 9 Φεβρουαρίου, στη Βουλή των Αντιπροσώπων, η τελετή της παραλαβής και των αποκαλυπτηρίων από τον Πρόεδρο της Βουλής Γιαννάκη Ομήρου του εμβληματικού πίνακα «Στον Αέρα της Κερύνειας», εξ ολοκλήρου ευγενής δωρεά του μεγάλου εικαστικού μας Αντρέα Λαδόμματος. Είναι γνωστή ήδη η προηγούμενη γενναϊόδωρη προσφορά του στο Γραφείο του Προέδρου της Βουλής, το 2011, ενός αξιόλογου επίσης ζωγραφικού του πίνακα, που με θέμα την Εισβολή και Κατοχή, είναι εκεί, για να μας υπενθυμίζει συχνά από τηλεοράσεως το διαιωνιζόμενο πρόβλημα της πατρίδας μας. Γι' αυτές, καθώς και για άλλες αφειδείς «χορηγίες» του στο παρελθόν, όπως τη δωρεά 18 πινάκων στο νεοσύστατο τότε Πανεπιστήμιο Κύπρου, χρωστούμε πολλά στον καταξιωμένο δημιουργό μας. Στάθηκε ακόμη παράδειγμα μίμησης στους ομοτέχνους του με την προσφορά πίνακα του για τη δημιουργία της πινακοθήκης του Δήμου Έγκωμης. Εξ ου και στην πρόσφατη εκδήλωση, κάτω από τα θερμά χειροκροτήματα των παρισταμένων φίλων και εκτιμητών του έργου του, είχε αισθανθεί ιδιαίτερη συγκίνηση

και περηφάνια, όταν παρελάμβανε το τιμητικό μετάλλιο και την αναμνηστική πλακέτα της Βουλής ως «άθλα αρετής» και αξιέπαινης ανταπόδοσης.

Πρέπει να πούμε, ωστόσο, ότι το τωρινό επίτευγμα μιας επί πλέον δημιουργικής υψηλής έμπνευσης, που καταγράφεται στην πλειάδα της πολυσχιδούς του εικαστικής εργογραφίας, ήλθε μετά την εμπνευσμένη πρωτοβουλία πρότασης προς τον καλλιτέχνη από τον βουλευτή Κερύνειας Σοφοκλή Φυττή, για φιλοτέχνηση έργου με θέμα την Κερύνεια και με σκοπό να αναρτηθεί στην ομώνυμη αίθουσα, της οποίας, σημειώ-
τέον, όπως και άλλων της Βουλής, είναι ο ανάδοχος-ονοματοθέτης. Ωστόσο, ο ίδιος ο δημιουργός στον επίλογο της αντιφώνησής του είχε επισημάνει με το πατριωτικό ήθος, που τον διακρίνει, τον στόχο της δημιουργίας του έργου του: «Εύχομαι η παρουσία στη Βουλή αυτού του πίνακα να υπομνησκει το καθήκον και τις ιστορικές ευθύνες όλων μας προς την πατρίδα, δηλαδή οι όποιοι σχεδιασμοί, ενέργειες και αποφάσεις μας να έχουν έναν κύριο, ουσιώδη στόχο, τη φυσική επιβίωση και συνέχιση της ύπαρξης του Ελληνισμού σ' ολόκληρο το νησί σε συνθήκες ελευθερίας και ασφάλειας».

**Ο πίνακας
«Στον Αέρα της Κερύνειας»**

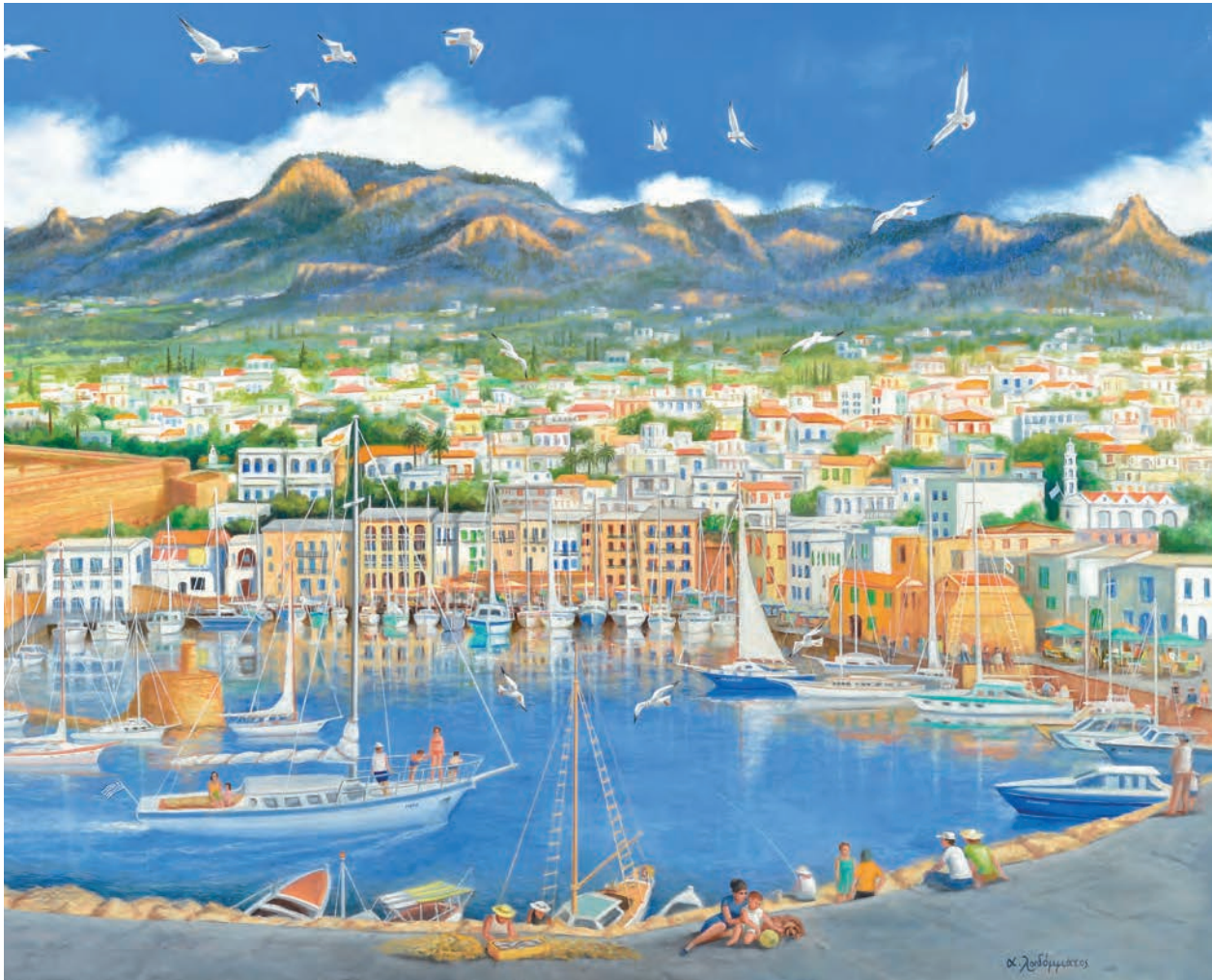
Η μνημειώδης ελαιογραφία σε καμβά, διαστάσεων 130Χ195 εκ., που άρχισε

και αποπερατώθηκε με εντατικό επίμο-
χο ζήλο εντός του περσινού έτους, δεν είναι απλώς μια αναπαραστατική φωτογραφική απεικόνιση της χαρακτηριστικής όψης της Κερύνειας. Μέσα από την αναγνωρίσιμη πρόκληση του γραφικού εποπτικού της τοπίου αποτυπώνεται εμφαντικά η σφραγίδα του ιδιότυπου χρωστήρα διά χειρός Λαδόμματος: με τα μπρεσιονιστικά φωτεινά χρώματα, τις διαυγείς αποχρώσεις και τις υποβλητικές αντανάκλασεις μαζί με την πλαστικότητα των ευκρινών γραμμών, των ποικιλότροπων εναλλασσόμενων σχημάτων και των σκηνικών απαλών φωτοσκιάσεων ζωντανεύει ένας ολοκληρος κόσμος πολλαπλής συμβολικής σημειολογίας και αλληγορικών εύληπτων μηνυμάτων. Είναι το όμορφο λιμανάκι με τα απάνεμα νερά στον γαλιναϊό στοργικό κόλπο της «αγαπημένης θάλασσας της Κερύνειας» και «στου γλαυκού του γειτόνεμα», που λικνίζει τις ασπρογάλανες σταθμευμένες βαρκοούλες και τις μικρές ιστιοφόρους θαλαμηγούς. Μιαν απ' αυτές τη βλέπουμε να κατευθύνεται στην προβλήτα με τους μικρούς και μεγάλους επιβάτες της, καθισμένους στην πρύμνη είτε όρθιους με τα μαγιά, ν' αγναντεύουν ανέμελα από την κουπαστή της πλήρους τα σκηνικά στιγμιότυπα του κυκλοτερούς μόλου: τον περίπατο ενός νεαρού ζευγαριού με το καρτσάκι και τα δυο τους παιδάκια, επαγγελματίες ψαράδες μπροστά σε δίκτυα και ψάρια, έναν

ερασιτέχνη να ψαρεύει με την πετονιά, το ωραίο σύμπλεγμα μητέρας και παιδιού με την μπάλα και τον γλαρωμένο σκύλο, ενώ παραδίπλα μεγάλοι και μικροί, συνομιλώντας και χαζεύοντας, απολαμβάνουν το όμορφο θαλασσινό περιβάλλον με τους γλάρους: άλλους πετώντας ψηλά και άλλους πάνω στα βαθυγάλανα νερά σε διάφορους σχηματισμούς των φτερών τους να συμμετέχουν στην καλοκαιρινή ευτυχία της ήρεμης ξεγνοιασιάς. Αυτήν που κείρονται ντόπιοι και παραθεριστές στην παρακείμενη καφετερία, κάτω από την αμφιθεατρική θέα των σπιτιών με τις κεραμιδένιες στέγες ανάμεσα στο πράσινο των δέντρων, τα ολιγόροφα συνεχόμενα ξενοδοχεία και τα κέντρα αναψυχής, τα κτήρια του τελωνείου, καθώς και άλλα δημόσια οικοδομήματα. Λίγο πιο πίσω η εκκλησία του Αρχαγγέλου υψώνει το επιβλητικό καμπαναριό της και αγνάντια το αγέρωχο κάστρο με τους προμαχώνες του, ακοίμητους φρουρούς του λιμανιού. Η περίοπτη μεγαλοπρέπεια του σ' αριστερά του πίνακα αναπνέει «στον Αέρα της Κερύνειας», μετρώνας αιώνες Ιστορίας και θρυλικών παραδόσεων. Αυτόν τον Αέρα των ειρηνικών αλλοτινών ημερών, όπως ενσαρκώνεται στο λεύτερο πέρασμα των γλάρων, που μόλυνε το μίγμα του βάρβαρου κατακτητή και που αιχμαλώτισε την ψυχή του κάστρου, για να θρηνεί 42 χρόνια περιλυπη μέσα στο γερό σκαρί του πανάρχαιου караβιού

www.simerini.com.cy

Αμυγδαλιά ανθοφορούσα.

και των χρωμάτων της Κύπρου

της. Δεν είναι τυχαίο, φαντάζομαι, που ο καλλιτέχνης πάνω από τις λουλακίες βουνοπλαγιές και τις σιωπηλές ξεμοναχιασμένες κορφές του Πενταδάκτυλου, σε αντίθεση των ανέφελων καιρών, ζωγράφισε τα άπρα σύννεφα, που θα μαύριζαν δυσοίωνα κι αντάριασμένα στην επέλαση του Αττίλα, επαληθεύοντας τη διαχρονική ρήση του Μαχαίρα: «Οι πτωχοί οι Κυπριώτες διατί είναι απλικοί (κατοικούν) απάνω εις μίαν πέτραν εις την θάλασσαν [...] και από την άλλην οι Τούρκοι».

Αν στον πολυαφηγηματικό μνημειώδη πίνακα του Διαμαντή απαθανάτίζεται ο περασμένος «κόσμος της Κύπρου», στην αριστοτεχνική ζωγραφική αφήγηση του Λαδόμματος αναδεικνύεται σε μικρογραφία ο νεότερος κόσμος της Κύπρου μέσα από τα τοπία, τα δράματα και τους ανθρώπους «στον αέρα της Κερύνειας», αλλά και των «κρυφών ανέμων» της άγριας λαίλαπας και της ολάκερης καταστροφής.

Βιοεργογραφική ανθολόγηση

Ο Αντρέας Λαδόμματος γεννήθηκε στη Λευκωσία το 1940, με καταγωγή εκ πατρός τη Λάμπθο και εκ μητρός τον Σύσκληπο της Κερύνειας και από τα πρώτα σχολικά του χρόνια στην Πρότυπη Αστική Σχολή Θεοδότης εκπαιδώνεται την κλίση και τις ικανότητές του στη ζωγραφική. Φοιτά στο Παγκύπριο Γυμνάσιο, μαθητεύοντας κοντά στον πρώτο του δάσκαλο της Τέχνης

Τηλέμαχο Κάνθο, και εντάσσεται στην Άλκιμη Νεολαία της ΕΟΚΑ. Μετά την αποπεράτωση των σπουδών του στο Camberwell School of Art στο Λονδίνο, επιστρέφει στην Κύπρο το 1964, όπου διδάσκει σε διάφορα σχολεία και στην Παιδαγωγική Ακαδημία, και ασχολείται με τη συγγραφή και εικονογράφηση διδακτικών βιβλίων στην Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων. Αξιζει να σημειωθεί ότι ως παιδαγωγός καθηγητής στο Παγκύπριο Γυμνάσιο εκτός από Ζωγραφική διδάσκει Τεχνικό Σχέδιο, επινοώντας και κατασκευάζοντας δικά του εποπτικά μέσα και εφαρμόζοντας πρωτοποριακούς τρόπους διδασκαλίας, με αποτέλεσμα τις επιτυχίες των μαθητών του στην Αρχιτεκτονική του Μετσόβιου Πολυτεχνείου. Σταθμό στους πειραματισμούς και στις τεχνολογικές αναζητήσεις, προτού καθιερώσει την προσωπική του σφραγίδα, αποτέλεσε η περίοδος από το 1964 έως το 1971. Το 1972 εγκαταλείπει την ανεκονική τέχνη και αφοσιώνεται στην παραστατική ζωγραφική.

Διετέλεσε σύμβουλος του ΡΙΚ για εικαστικά θέματα, μέλος της Συμβουλευτικής Επιτροπής του Υπουργείου Παιδείας για επιλογή καλλιτεχνών προς συμμετοχή σε εκθέσεις του εξωτερικού και για την αγορά έργων Τέχνης, και συμμετείχε ενεργώς στο Δ.Σ. του Επιμελητηρίου Καλών Τεχνών Κύπρου. Έδωσε δεκάδες διαλέξεις και σκηνογράφησε θεατρικά έργα για τον

ΘΟΚ και θεατρικές παραγωγές του ΡΙΚ. Η συνεισφορά του από τα πρώτα κρίσιμα χρόνια της Κυπριακής Δημοκρατίας μέχρι σήμερα υπήρξε σημαντική με τη συμμετοχή του σε ομαδικές εκθέσεις στην Κύπρο, την Ελλάδα και σε διεθνείς διοργανώσεις, προβάλλοντας τη χώρα του στο εξωτερικό. Στέφονται με πρωτοφανή επιτυχία επίσης πολλές ατομικές και αναδρομικές του εκθέσεις, συμμετέχει σε ομαδικές εμβληματικές εκθέσεις στην Κύπρο και κατά την περηνική χρονιά βραβεύεται από το Ινστιτούτο Ελληνικού Πολιτισμού «για τη συμβολή του στον Πολιτισμό», με αποκορύφωμα το Κρατικό Δίπλωμα Ετήσιου Τιμητικού Χορηγήματος το 2004 από τον Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας, για τη συνεισφορά του στην οικοδόμηση της Σύγχρονης Πολιτιστικής Φυσιονομίας της Κύπρου. Το 2007 διορίζεται μέλος της Κεντρικής Επιτροπής για τα Ετήσια Τιμητικά Χορηγήματα του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και το επόμενο έτος εκδίδεται ο ογκώδης πολυτελής τόμος για τη ζωή και το έργο του «Αντρέας Λαδόμματος-55 χρόνια καλλιτεχνικών αναζητήσεων». Έργα του βρίσκονται σε διάφορες ιδιωτικές και δημόσιες συλλογές εντός και εκτός Κύπρου και περιλαμβάνονται στους εξής κυρίως θε-

ματικούς κύκλους: «Πενταδάκτυλος», «Λούμμεν», «Κινητικά», «Ζωγραφικά Ανάγλυφα», «Ονειρικά», «Τα Παράθυρα», εμπνευσμένα από την εισβολή ως σύμβολα αντίστασης και αισιοδοξίας, «Παλιά Λευκωσία» με μια ιδιόζουσα μεταφυσική αίσθηση μοναξιάς της πόλης, «Πέτρες και νερά», «Μεσορείνια», «Ανθοδοχεία», «Ερωτικά», «Στιγμές Γυναίκας» με υπερφυσικά πρόσωπα (Persona), «Κοκτέιλ», «Παραλίες», καθώς και οι καλλιτεχνικές του κατασκευές «Φωτιστικά». Στο πλαίσιο της διδραστικής εγκατάστασης «Play me I'm Yours», που οργανώθηκε στη Λευκωσία το 2014 για φιλανθρωπικούς σκοπούς, διακόσμισε πιάνο με αδρές φιογούρες λουλουδιών. Το πιάνο τοποθετήθηκε στο προαύλιο της Λεβεντείου Πινακοθήκης για δημόσια χρήση.

Διεθνούς φήμης τεχνοκρίτες, καθηγητές, ακαδημαϊκοί και καταξιωμένοι ζωγράφοι, όπως ο Charles Spencer, η Αθηνά Σχινά, ο Χρύσανθος Χρήστου και ο Αντρέας Χρυσόκοις εγκύπτουν στο έργο του και συγγράφουν γύρω απ' αυτό μονογραφίες και ενδιαφέρουσες μελέτες.

Φιλοτέχνηση βιβλίων

Εκτός από τα πάμπολλα εξώφυλλα και τις εικονογραφίες βιβλίων, που αφιλοκερδώς φιλοτέχνησε, μεταξύ των οποίων το παιδικό-νεανικό «Γυρισμός» της Νίτσας Αναστασίου, που έλαβε το Κρατικό Βραβείο Εικονογράφησης το 1982, ο Αντρέας Λα-

δόμματος αποδεικνύεται ένας ποιητής με την αρχαιοελληνική σημασία ή ένας ποιητικός ζωγράφος, ικνογραφώντας ασπρόμαυρα ή έγχρωμα σχέδια, εμπνευσμένα από την ποίηση. Ενδεικτικά αναφέρουμε το χειροποίητο λεύκωμα «20 ποιητές πάνω σε 20 σχέδια», «Φωνή Πατρίδας-Η Ελλάδα του Σεφέρη», που συνεκδίδει με τον Γιώργο Χατζηκωστή, «Συνεπιβάτες» με ποίηση Χρίστου Αρτεμίδη-Λουκή Παπαφιλιππού και την πρόσφατη εικαστική του ερμηνεία στα «Γράμματα στη Μντέρα» του Κώστα Μόντη, όπου η πολυφασματική ιστορικοποιοτική μορφή της Μντέρας εγγράφει σε αντιστικτική σύνθεση τους ευήκοους κραδασμούς των επίμονων αποστροφών του ποιητή στα σχέδια και τις γραμμοσκιάσεις του καλλιτέχνη. Παράδειγμα η πονεμένη στοχαστική προσωπογραφία της μητέρας με το κλειστό ερμητικά στόμα, που την καλεί τόσο ο Μόντης όσο και ο Λαδόμματος να μιλήσει: «Πρέπει να μιλήσεις εσύ, μητέρα/ώρα που οι άλλοι δεν μιλούν».

Αυτός ο μεταβολισμός από την ποίηση του λόγου στην εικαστική ποίηση φωτίζει μ' ένα καινούργιο φως τα οράματα των δύο δημιουργών. Ωστόσο, σύμφωνα με τον Αντρέα Χρυσόκοι, «ο Αντρέας Λαδόμματος εκφράζει το δικό του καλλιτεχνικό όραμα, τη δική του ποίηση μέσω της αγάπης, που τρέφει για το πραγματικό, και της τεχνικής με την οποία το προβάλλει».

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Κώστας Βασιλείου

Το πέτρινο καράβι - La nave di pietra

Παρουσίαση // Εισαγωγή στη δίγλωσση έκδοση της ποιητικής ανθολόγησης του Κώστα Βασιλείου
Το πέτρινο καράβι - La nave di pietra, εκδοτικός Οίκος Argo, Lecce Ιταλίας, 2014).

ΚΡΕΣΣΕΝΤΣΙΟ ΣΑΝΤΖΙΛΙΟ
(Μετάφραση από τα Ιταλικά
ΓΙΩΡΓΟΣ ΧΑΤΖΗΚΩΣΤΗΣ)

Β' ΜΕΡΟΣ

Τò 1972 ò Κυριάκος Χαραλαμπίδης έπινοεί τή μορφή του Ριμάκο, ένòς òνόματος συνθεμένου, με άναγραμματισμό, ò όποιος έν μερεί άνάγεται στο òνομα του τότε Άρχηγού του κυπριακού Κράτους Μακάριου, έν μερεί στο òνομα του ίδιου του ποιητή, Κυριάκος, και έν μερεί στο òνομα του κινέζου ποιητή Li Tai Po, Rihaku, òπως τόν άναφέρει ò Πάουντ. 'Ο Ριμάκο, στις συνθέσεις του Χαραλαμπίδη, λειτουργεί ως τò alter ego του ποιητή και ένίστε ως τò υπέρ-έγώ του ίδιου, σύμφωνα με τήν έμπεριστατωμένη άνάλυση του Σάββα Παύλου.

Τρία χρόνια άργότερα, τò 1975, στην τελευταία του συλλογή, Κατάθεση, ò Παντελής Μηχανικός χρησιμοποιεί σε ένα άριθμό ποιημάτων του μιá μορφή έλαφρώς τροποποιημένη του Ριμάκο, ή Ριμάχο, για να δηλώσει τήν άλλοτριωμένη νοοτροπία και προσανατολισμούς τής κρατικής και συλλογικής κυπριακής πραγματικότητας που άκολουθήσε τήν τουρκική εισβολή του 1974 και τις άμαρτωλές πολιτικές διαπλοκές που είχαν ρημάξει τή δημόσια και ιδιωτική ζωή τής έποχής, με πρώτους, άνάμεσα σε όλους, τούς òλέθριους, σύμφωνα με τόν ποιητή, χειρισμούς του Μακάριου.

Στή διάρκεια αυτών των χρόνων ò Βασιλείου άσχολεϊται με μιá τέτοια μορφή ή πρόσωπο ή προσωπείο, άλλά μόνο από άποψη έρμηνευτική - κριτική.

Θά είναι τò 1978, òταν στή συλλογή του Πόρφυρας θά εισαγάγει τήν ίδια μορφή, άρχικώς (τόν Άπρίλιο) με τή λατινική μορφή Don Rimacho, τήν όποία όμως, σχεδόν άμέσως μετά (Ιούλιος), θά μετατρέψει στή δική του μορφή μεταγραμμένη από τόν Μηχανικό, Ριμάχο, στην όποία πολυ γρήγορα θά προσθέσει τήν παράλληλη Ριμαχò και τήν αντίστοιχη θηλυκή, άρχικώς Donna Rimachona και έπειτα άπλώς Ριμαχόνα - τρεις μορφές, όι όποίες θά συνεχίσουν τήν παρουσία τους και στήν έπακολουθήσασα συλλογή Pietà, του 1983, στις σελίδες τής όποίας θά τελειώσουν τή δημιουργική τους διαδρομή (τμήμα 'Ο θάνατος του Ριμάκο).

Σαφώς, μέσω τέτοιων μορφών, ò Βασιλείου συνδέεται με τήν όμώνυμη του Μηχανικού, διευρύνοντας με κάθε τρόπο τή θεματική και σημασιολογική τους άξια.

Για ò,τι άφορã στή φυσιογνωμία και στόν χαρακτήρα του δι-

Ο Κρεσσέντσιο Σαντζιλιο.

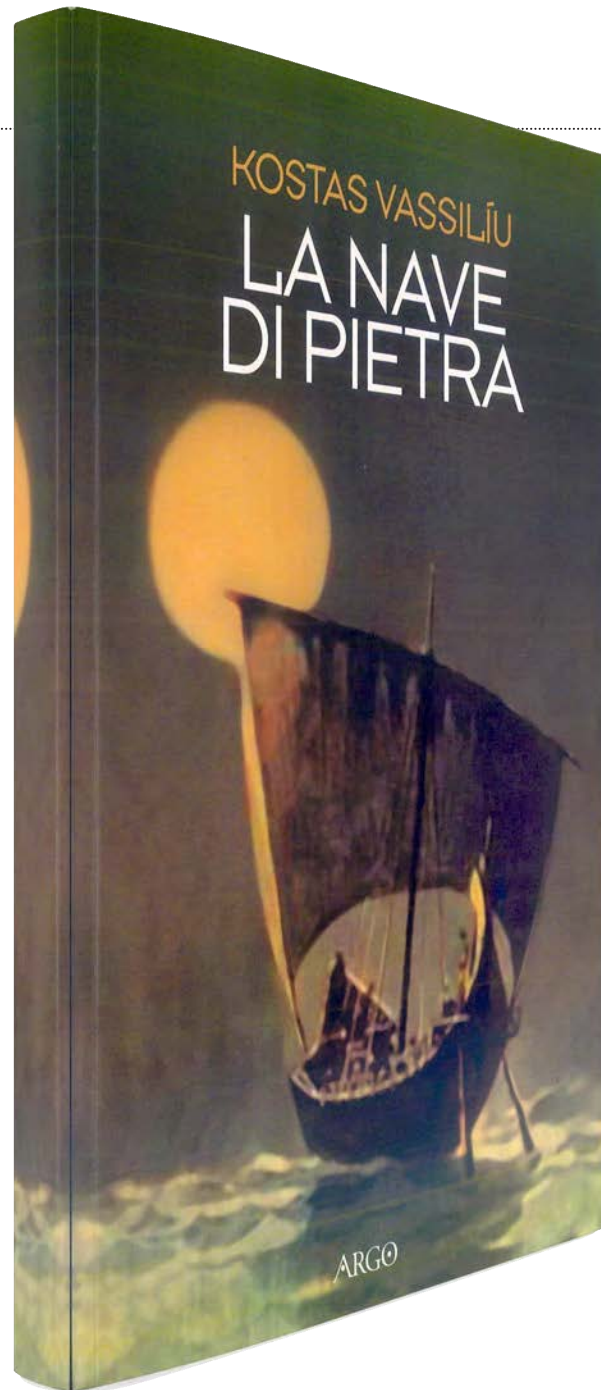
ώνυμου στόν Βασιλείου, άρχικώς βρισκόμαστε μπροστά σε πλάσματα που έμπλουτίζουν έμφανώς τόν Θερβάντες (Don Rimacho=Δόν Κιχώτης, Rimachona=Δουλτσιένα), δυò μαχπτες για ένα είδος ιδεαλισμού των άνεμόμυλων, άπό κάθε άποψη άναχρονιστικού, òχι μόνο έν σχέσει προς μιá (ένδεχόμενη) πραγματική Ένωση με τήν Έλλάδα, άλλά άκόμα και έν σχέσει προς μιάν άφηρημένη ένωτική ιδέα, ή όποία, με τούς τρόπους τής Donna Rimachona, άποκαλύπτει έν τούτοις òλο τò νοσταλγικό του κενò και τήν άτελέσφορή του άγάπη. Άπό τήν άλλη πλευρά ò Ριμαχò και ò Ριμάχο εκφράζουν, μέσα στήν ειδική μοναδική στερεότυπα τους τήν òδυνηρή άρνητικότητα των κυπριακών συγκυριών, μπροστά στις όποίες δέν είναι δυνατόν παρά να τίθεται τò συναίσθημα τής όξείας πολιτικής αντίδρασης του ποιητή άπέναντι σε ιδεολογίες και σε άναποτελεσματικές και άνακόλουθες πολιτικές.

"Όπως και να 'ναι, δέν μου φαίνεται πώς μπορεί κανείς να μιλά για ένα πραγματικό και καθαρό διάλογο μεταξύ Βασιλείου και Μηχανικού, òσο μάλλον για μιάν έν μερεί πνευματική προσέγγιση, κι αυτό òχι μέσω ευθείας και προσωπικής óδοι άνάμεσα στους δυò ποιητές, άλλά έμπιστευμένο σε δυò μεσολαβούσες μορφές, εικονικές καθ' έαυτές, άντανακλώσες όμως έμφανώς τής πολιτικο-κοινωνικές ιδέες και τις πεποιθήσεις των δημιουργών τους. "Έτσι òχι μόνο είναι εκτός άμφιβολίας òτι ò Μηχανικός χρησιμοποιεί τήν ποιητική μορφή που υιοθέτησε για να τήν κάνει να εκφράσει τις δικές του πεποιθήσεις και σκέψεις, άπό τήν άλλη όμως, έπίσης, δέν φαίνεται να υπάρχει έστω και κάποια άμφιβολία στο να θεωρούμε και τις δυò συγγενείς μορφές του Βασιλείου ως έγγαστριμύθως έπαναλαμβανόμενη ήχώ των πεποιθήσεων του συγγραφέα τους, αντίθετων σ' έκεϊνο που υποστήριξε ò Μηχανικός.

Με τήν Pietà (1983) ή εξέλιξη των τριών προσώπων (ή προσωπειών ή alter ego) του Βασιλείου γίνεται με τήν έννοια μιās θεμελιώδους χαρακτηριστικής παργμάτωσης και όντολογικής διαφοροποίησης, μέσα στήν σπασμωδική δίνη τής πολιτικής κατάστασης των έτών του '80, που βλέπει τήν Κύπρο σε μιάν άμφιταλάντευση άνάμεσα σε μιάν έπάνοδο του έντονου πάθους για τò òχι σε όλα, τουλάχιστον για ένα συγκριμένο πολιτικό κόμμα - έξαφανισθείσης τής έλξης προς κάθε έλληνικό - και σε ένα κόμμα εύσεβοποθητικό και χρωματισμένο με πολλές καινοτόμες έλπίδες για προοπτικές

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

συνάντησης με τις σοβιετικές δυνατότητες.
Μέσα σε τέτοιες παραμέτρους οι δυο άρσενικές οντότητες θα προσδιορίσουν τον κυπριακό ιδεολογικό δυισμό της εποχής, μια δεξιά για την προσήλωση στην ελληνική Μπτέρα και μια άριστερά για την ευθυγράμμιση με τη Σοβιετική Μπτρόπολη, σε μιάν αναζήτηση συνταύτισης, της οποίας η έκβαση και στις δυο υποθέσεις ανάλυσης, μολοντί πολιτικώς ήταν έξω τόπου και χρόνου, θα αποτελούσε τη λεωφόρο προς τη θυσία και την ενσωμάτωση της Κύπρου μέσα στην αγκαλιά των Μπτέρων, όπως ονόμαζε ξένων κατά τον ένα ή τον άλλο τρόπο.
Στο μέσο αυτού του διπολισμού, αποξενωτικού και φθοροποιοῦ, προβάλλει η (τρίτη) έκείνη, θηλυκή, μορφή, της Μπτέρας Κύπρου (όχι πια η ρομαντική Θυγατέρα των νοσταλγών έντικων), η Ριμαχόνα, μια γυναίκα ρωμαλέα και αποφασιστική, μέχρι και σκληρή και άνηλεής, στον αγώνα για επιβίωση, στην αναπόφευκτη κατάρρευση και διάλυση των δυο της βλαστών, προορισμένων να αποκλειστούν αμοιβαίως, όπως πράγματι συνέβη στη σκηνή της χώρας.
'Η συλλογή Pietà κλείνει με ένα τμήμα τιτλοφορούμενο 'Ο Θάνατος του Ριμάκο, ένα ποιητικό κείμενο στο οποίο βρίσκει διέξοδο η άμφισημία της διφυούς Μπχανικός - Βασιλείου, μια άσταθης ισορροπία μεταξύ συνείσεως και διαφωνίας, συντροφικότητας και αποξένωσης μεταξύ διδάσκοντος και διδασκόμενου, που εξαντλείται στον διαχωρισμό και στον θάνατο (φυσικό και φανταστικό) του πρώτου μέσα στην ποίηση του δεύτερου.
Με τον θάνατο του Ριμάκο έρχεται και η ταυτόχρονη εξαφάνιση των δυο όμολόγων του παραγώγων, του Ριμαχό και του Ριμάκο, πρόδηλη ανάκλαση και μεστή απέικνιση - στην χρονική άκολουθία εκείνων των ιστορικών γεγονότων - του θανάτου του πολιτικού Μακάριου (1977) και του πολιτικού του αντίμαχου αλλά και ποιητή Π. Μπχανικού (1979).
Στην ούσια λοιπόν και σε τελευταία ανάλυση ο θάνατος του Ριμάκο, προπάτορας και περιέχοντος τις δυο παραλλαγές του, τις όριοθετεί, ως όρον ad quem, και βάζοντας εκεί το σταθερό τελικό σημείο, τις καθιστά άσυντέλεστες, αδιάλλακτες, μη ρεαλιστικές και άρκετα άτυχεις εξιδανικεύσεις των δυο αντίθετων πλευρών, αυτών που, στον άρπακτικό διεκδικητικό έναγκαλισμό τους, κατασπαράσσουν το θνητό λείψανο του Μπχανικού τη στιγμή άκριβώς

Το Πέτρινο Καράβι (απόσπασμα, από τη συλλογή «Ο Μεγάλος Σαμάν»)

Πάψε λοιπόν να ψάχνεις για δαιμονικά μέσα στο σπίτι μου
Έτσι καλοφτιαγμένο π' αστραφτοκοπά μέσα στον ήλιο
Τόσο πιωμένο από φως να φαίνονται τα κοκαλάκια του
Πού να βρεθούν; Κι αν ξεμυτίσει κανένα, σπίτια είμαστε
Βάζω στην πλώρη κέρατο δαιμονικού και το εξορκίζω. Έτσι
Μίλησε ο Οδυσσεάς. Κι έτσι καλά θα κάμεις, συνέχισε
Να 'χεις στο νου σου πάντα τη σοφή κουβέντα
Του αδερφού μας του μεγάλου του Αλέξανδρου
Που λέει πως τους Λαιστρυγόνες και τους Κύκλωπας
Τον άγριο Ποσειδώνα δεν θα συναντήσεις
Αν δεν τους κουβανείς μες στην ψυχή σου

Ο Κώστας Βασιλείου.

του μεγαλύτερου του θριάμβου:
'Έτσι καθώς ανέβαινες στον έβδομο ούρανό θαμβωτικός μέσα στα χρώματα της δόξας σου Ψάλλοντας τὰ ἐπινίκια και τὴ στιγμή που ἄπλωνες τὸ πόδι στὸ κατώφλι
στὴ θύρα τὴν ὀλόχρυση τῆς παντοδυναμίας με μιὰ ἰαχὴ θριάμβου θριάμβου μόλις που πρόφτασε ἡ Ριμαχόνα χιμώντας πάνω σου σὰν γερακίνα νὰ σκάψει με τὸ νύχι και νὰ πάρει τὴν καρδιά σου
ἀφήνοντας στὰ δυὸ γερακίνα τὸ Ριμάχο και τὸ Ριμακό αὐτὸ που πάντα ἤθελαν τὸ πτώμα σου.
(Pietà)

Έρωσ πατρίδος

Σ' αὐτὸ τὸ σημείο, ἀφοῦ περαιώθηκε μέσα σε μεγάλη διάψευση ἡ προηγηθεῖσα ἐμπειρία σε ἔθνικο ἐπίπεδο, εἶναι ἀσφαλῶς φυσικὴ μιὰ πιὸ ἄμεση και συναρπαστικὴ ἐπάνοδος τοῦ ποιητῆ στὸν πρῶτο και μοναδικὸ του ἔρωτα: ἐκεῖνον γιὰ τὴν πατρίδα του, τὴν Κύπρο, σε συνεχῆ ἀναδρομὴ σε βασιανιστικὰ συμβάντα, σε ἀμνήμονα και ἄπιστα τέκνα καθὼς και σε ἐπίβουλες ξένες δυνάμεις.
Σὺ αὐτὸ τὸ νέο κλίμα εἶναι πολὺ εὐσίωνος ὁ τίτλος τῆς πρώτης συλλογῆς 'Ο Εὐαγγελισμὸς τῆς Λυγερῆς (1988) με τὴ σαφῆ ἀναφορὰ στὴν εὐαγγελικὴ Καλὴ Ἄγγελία, ἐνῶ τὸ οὐσιαστικὸ/ἐπιθετὸ ποιότητας ἡ ἰδιότητας, Λυγερή, συνδέεται στὸ μυαλὸ εἴτε με τὴν ἰδέα τῆς εὐκαμψίας, ἐκεῖνου που εἶναι ἀδύνατο νὰ θρυμματισθεῖ, εἴτε με τὴν ἔννοια τῆς ἐξαιρετικῆς ὁμορφιάς, τῆς λεπτότητας, τῆς εὐκινησίας, τοῦ παραστήματος.
Κι ἔπειτα ἡ Λυγερὴ Κύπρος, στοιχεῖο σημαντικώτατο στὴν ἱστορικὴ πορεία τῆς χώρας, κατέχει τὸ δῶρο νὰ εἶναι ἐφτάψυχη, τὸ ἴδιο ὅπως στὸν ἑλληνικὸ κόσμο, σύμφωνα με τὴ λαϊκὴ παράδοση, ἔχει τὴ φήμη πὼς εἶναι ἡ γάτα, γιὰ νὰ δηλώνει αὐτὴ τὸ πνεῦμα τῆς ἀθανασίας, τῆς ἀδιαφιλονεικτῆς ὑπεροχῆς ἀπέναντι σε ὅλα, τοῦ μυστηρίου που περιβάλλει τὸ αἰλουροειδὲς αὐτό, θυμίζοντάς μας ἐν ἀνάγκη τοὺς ὑποδειγματικὸς στοχασμοὺς τοῦ Μπωντλαίρ. Κι ἡ ἐξομολόγηση τοῦ ἔρωτα γιὰ τὴν Κύπρο εἶναι ὁ ὕμνος που ὁ Βασιλείου τῆς ἀφιερώνει:
Μ' ἐφτὰ ψυχές, μ' ἐφτὰ πληγέζμ' ἐφτὰ κραυγές, μ' ἐφτὰ μαχαίρια
Μ' ἐφτὰ μαχαίρια νὰ πληγώνεσαι και νὰ γεμίζει ἡ ἀγκαλιά σου τριαντάφυλλα
Μ' ἐφτὰ κραυγές νὰ συντρομάσσει και νὰ γεμίζει τὸ στερέωμα πουλιά Μ' ἐφτὰ πληγές νὰ αἰμορραγεῖς και νὰ γεμίζει ὁ κάμπος παπαρούνες
Μ' ἐφτὰ ψυχές νὰ πολεμᾷς μ' ἐφτὰ ψυχές νὰ τραγουδᾷς μ' ἐφτὰ ψυχές

νὰ ὀνειρεύεσαι Και ὅσες ψυχές κι ἂν σοῦ θερίσουν νὰ ἔχεις πάντα μιὰ ψυχὴ ἀθέριστη
νὰ πολλαπλασιάζεται στὸν ἥλιο Κι ὅσες φορές κι ἂν σ' ἀτιμάσουν νὰ ἔχεις ἀνεξάντλητα ἀποθέματα ἀγνότητας και ν' ἀναδύεσαι ὑπέρλαμπρη μέσα στὸ φῶς
(Ο Εὐαγγελισμὸς τῆς Λυγερῆς, σ. 19)
Γι' αὐτὸ δικαίως ἡ Κύπρος μπορεῖ νὰ πεῖ γιὰ τὸν ἑαυτὸ της
'Εγὼ ἡ ρίζα, ἐγὼ ὁ κορμὸς ἐγὼ ἡ πηγὴ, ἐγὼ τὸ φῶς ἐγὼ ἡ ζωὴ και ἡ ἀνάσταση
(Ο Εὐαγγελισμὸς τῆς Λυγερῆς, σ. 23)
ἀσφαλῶς μέσα στὴν ἀλήθεια τῆς αἰωνιότητάς της, τοῦ πεπρωμένου της στὴ ζωὴ πάνω και πέρα ἀπὸ τὴ σκλαβιά και τὴν ἐλευθερία, τὴν προδοσία και τὴν πίστη, τὴν ἀπώλεια και τὴν ἐπανόρθωση, τὴ κλεῦψ και τὸν ἔπαινο, τὴν εὐτέλεια και τὴν εὐγένεια.
Ὅμοιως, με τὴν Κύπρο ἀκριβῶς στὸ κέντρο, κινεῖται ἡ τελευταία συλλογὴ, 'Η Λάμπουσα, ἡ ὁποία συνοψίζει τὴς προθέσεις και τὸ ἀποτέλεσμα τῶν τεσσάρων προηγούμενων συλλογῶν, στὸ ὄνομα που ποτὲ δὲν ἀναφέρθηκε ρητῶς, ἀλλὰ που εἶναι συνεχῶς ὑποκείμενο και εὐρισκόμενο στὴ φαντασία, στὸ ὄνομα τοῦ ἀγαπημένου νησιοῦ, ὅχι χωρὶς νὰ σκιαγραφεῖται συχνὰ ὁ διαβρωτικὸς, στὸ παρελθὸν και μέχρι τὸν εἰκοστὸν αἰῶνα, καὺμός, διακαὴς πόθος, που ὅμως ποτὲ δὲν ἐκπληρώθηκε, νὰ ἀποτελέσει τμήμα ἐκείνης, που με νοσταλγία και τρυφερότητα ὀνομαζόταν Μπτέρα Ἑλλάδα.
Τέλος, και ὡς μιὰ νέα ἀπόδειξη (ἂν χρειαζόταν κάτι τέτοιο) τοῦ θεμελιώδους κυπροκεντρισμοῦ τοῦ Βασιλείου, που εἶναι ἐντελῶς δικαιολογημένος, δὲν θὰ ἦταν περιττὸ νὰ ἀναφερθεῖ ἡ ἐπαρκὴς και ἀπολύτως ὀρθὴ κρίση τοῦ ἴδιου στὸ τι τῆς λογοτεχνίας, ἡ ὁποία, σε κάθε ἀποχὴ, ἐκφραζόταν ἑλληνικὰ στὴν Κύπρο: Εἴτε μᾶς ἀρέσει εἴτε ὄχι, ἡ λογοτεχνία που δημιουργεῖται στὴν Κύπρο ἀπὸ Κυπρίους και ἐκφράζει τὸ πρόσωπο τῆς Κύπρου ὀνομάζεται Κυπριακὴ Λογοτεχνία, και κάθε ἀπόπειρα νὰ ὀνομάζεται διαφορετικὰ (π.χ. Νεοελληνικὴ Λογοτεχνία τῆς Κύπρου) πέφτει στὸ κενό... Ἀνάκαθεν ἡ Κύπρος ἀποτελοῦσε μιὰ ξεχωριστὴ οντότητα με εὐδιάκριτα χαρακτηριστικὰ - πάντα μέσα στὰ εὐρύτερα ὅρια τοῦ μείζονος Ἑλληνισμοῦ· ἐπομένως τότε μόνο θὰ πάψει ἡ λογοτεχνία της νὰ ὀνομάζεται Κυπριακὴ, ὅταν θὰ πάψει νὰ ὑφίσταται ἡ Κύπρος.
(περιοδ. Ἀκτὴ, ἀρ. 6, Ἄνοιξη 1991)
Καλύτερος ἔπαινος και πιὸ γνήσιος ἔρωτας δὲν θὰ μπορούσαν νὰ ὑπάρξουν.

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

ART AER LTD

Ανδρέας Μακαρίου

Γεννήθηκε στην Πάφο το 1955 και είναι ένας από τους πιο σημαντικούς Κύπριους ζωγράφους της νεότερης γενιάς. Ο Ανδρέας Μακαρίου σπούδασε με κρατική υποτροφία Ζωγραφική στην Ακαδημία Καλών Τεχνών Σούρικωφ Μόσχας, από το 1975 έως το 1979, στο Τμήμα Ζωγραφικής Αρταμόνωφ και Μνημειακή Ζωγραφική από το 1979 έως το 1982, και στο Τμήμα Μνημειακής Τέχνης Κ. Τουτεβόλ. Με την τέχνη του σφράγισε τον χαρακτήρα της Σύγχρονης Κυπριακής Τέχνης και διαμόρφωσε διάφορες τάσεις στα Εικαστικά Δρώμενα του τόπου. Ηγήθηκε της «ομάδας ΚΑΘΟΔΟΣ» με εικαστικές δράσεις, οικολογικές παρεμβάσεις και εγκαταστάσεις σε αρχαιολογικούς χώρους, όπως τάφοι των Βασιλέων, Κατακόμβες, σπήλαια Αγίου Γεωργίου, Ακάμας, σε θρησκευτικούς χώρους και στη φύση με την ονομασία Οικοτοπία και Φιλοσοφικό Δέντρο. Ο Μακαρίου δημιούργησε παράλληλα με το κίνημα της Ιταλικής RANSAVANTGARDIA από το 1977 έως το 1998 και η σειρά των έργων του «COMEDIA dell' ARTE» παρουσιάστηκε και καταξιώθηκε σε διεθνείς εκθέσεις στη Νέα Υόρκη, τη Γενεύη, τη Βαρκελώνη και στις διεθνείς Biennale του Καΐρου, της Αλεξάνδρειας, της Βαρκελώνης, της Βαρσοβίας, της Σόφιας και της Φλωρεντίας, αποσπώντας επαίνους, διακρίσεις και διεθνή βραβεία. Ασχολήθηκε επίσης με τη μνημειακή τέχνη, δημιουργώντας έργα σε συνάρτηση με την αρχιτεκτονική σε μνημειώδεις τοιχογραφίες, ψηφιδωτά, ανάγλυφα και μεταλλικές γλυπτικές κατασκευές σε δημόσια κτήρια, μουσεία και σχολεία. Έργα του βρίσκονται σε Μουσεία, κρατικές συλλογές, ιδιωτικές συλλογές και σε διάφορα ιδρύματα στην Κύπρο, την Ελλάδα, την Ευρώπη και την Αμερική. Το 1982 υποστηρίζοντας το δίπλωμά του «Μονόλεπτος Σιγή» τιμάται με το Α' Βραβείο G.E.K. της Ακαδημίας Καλών Τεχνών και βραβεύεται με το «Grand Prix» στην 5η Παγκόσμια Τριεννάλε ζωγραφικής στη Σόφια, με τα έργα του «Κενταυρομαχία» και «Δεκαήμερον». Το 1997 πηγαίνει στο Παρίσι με υποτροφία της Γαλλικής Κυβέρνησης και επισκέπτεται το Μουσείο Πικάσο, όπου κάνει μια σειρά από σχέδια-μελέτες. Δημιουργεί το έργο «Ο Πικάσο που ζωγραφίζει τη Dora Maar». Το 1999 δημιουργεί το μεγαλύτερο Μνημειακό Έργο Ζωγραφικής που έγινε ποτέ στην Κύπρο, σε τελάρο ύψους 12 μέτρα επί 6 μέτρα, με θέμα: «Οι Μύθοι - Φετίχ του κόσμου της Μεσογείου».

Για περισσότερες πληροφορίες
αποταθείτε στο www.artaeri.com.
Μακαρίου 71, Λ/σία

Η εξουσία δεν χρειάζεται την τέχνη

Κατοπεύσεις // Μερικές ανόπτες και προπαντός άχρηστες σκέψεις για την Τέχνη και το Θέατρο, από έναν Βλάκα!

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΝΤΖΗΣ

Μας κυβερνά η άγνοια και η μετριότητα. Η μετριότητα είναι ο Τόπος (Locus), όπου η εξουσία νιώθει ασφάλεια. Είναι το σωστό χαρτί για να ποντάρει. Είναι εκεί όπου εγγράφεται το σημαντικό, χωρίς να υπάρχει σημαντικό. Αντί σημειομένου υπάρχει ένας κορνιαχτός, μια βοή χωρίς φωνή. Μια ασφάλεια που δεν απαιτεί τίποτα, αλλά απλώςζει παρασιτικά και κρυφίως: μόνο αίτημα ακριβώς αυτό: να ζει. Να επιβιώνει. Να υποκύπτει και να κάμπτεται, μέχρι εκεί που θεωρείται ακατανόητο για τον αξιοπρεπή διανοούμενο καλλιτέχνη.

Αυτή είναι η μετριότητα. Το μέσο βεληνεκές που δεν ενοχλεί κανέναν, αλλά, αντίθετα, ευχαριστεί τους πάντες γιατί τους γλείφει...

Η Εξουσία δεν χρειάζεται την Τέχνη. Την πραγματική Τέχνη.

Ο Άρνολντ Χάουζερ στην «Κοινωνική Ιστορία της Τέχνης» αναφέρει πως όταν ο φεουδαλισμός παρήκμασε, οι πτωχοί Ιππότες με τους τίτλους ευγενείας αναζητούσαν πλούσιες κόρες εμπόρων για να τις παντρευτούν και οι πλούσιοι έμποροι της Αναγέννησης αναζητούσαν πτωχούς Ιππότες και Ευγενείς για να πάρουν από αυτούς τίτλους Ευγενείας. Αυτό δεν κάνει και το σημερινό κράτος; Κάνει ότι δήθεν καλλιτεργεί και βοηθάει τις τέχνες. Στην ουσία το μόνο που επιθυμεί είναι η εύφημος μνεία! Η σφραγίδα ότι αγαπάει και βοηθάει τις τέχνες. Στην πραγματικότητα είναι ένας ανοκεφάλος, που δεν μπορεί να αποφύγει.

Δείτε το Δ.Σ. του ΘΟΚ. Για χρόνια τώρα δίνει λεφτά στα ελεύθερα θέατρα. Όμως στην ουσία δεν ενδιαφέρεται παρά μόνο για ένα πράγμα: να βάλει ένα «ν» στη στήλη που λέει Ελεύθερα Θέατρα.

Πού πάνε αυτά τα λεφτά; Πώς διανέμονται;

Και σε μια χώρα όπου βασιλεύει η μετριότητα και η ασχετοσύνη, το Κρατικό Θέατρο δεν μπορεί παρά να αντανακλά το Κράτος που το θρέφει.

Θέατρο είναι δύο πράγματα: Ηθοποιοί και Σκηνοθέτες.

Και ένα θέατρο που έγινε, φυσιολογικά, για τους Ηθοποιούς και τους Σκηνοθέτες, καταλήγει να υπηρετεί όλους τους άλλους εκτός από τους Ηθοποιούς και τους Σκηνοθέτες.

6.000.000 ευρώ αναλώνονται σε μια διαδικασία Αποξένωσης και αντί να υπηρετούν τους Υπηρέτες της Τέχνης, υπηρετούν όλους τους άλλους ολόγυρα...

Το Δ.Σ. του ΘΟΚ θα έπρεπε χρόνια τώρα να ελέγχει και να παρακολουθεί με ποια ποσά αμείβονται οι Ηθοποιοί

και οι Σκηνοθέτες κάθε έργου που χρηματοδοτεί.

Μήπως αδιαφορούν για τους θεατές που έχουν δικαίωμα σε Καλύτερη Τέχνη; Γιατί αυτοί πληρώνουν. Αυτοί είναι οι χρηματοδότες του θεάτρου και όλων των Τεχνών. Οι φορολογούμενοι...

Εδώ τελειώνουν τα γενικά. Πάμε στα ειδικά.

Ποιον ενδιαφέρει το θέατρο;

Μετά από 10 χρόνια αποκλεισμού, μου ανέθεσαν, φέτος, να σκηνοθετήσω στον ΘΟΚ. Έκανα στον ΘΟΚ το 2006 τους «Ηθοποιούς» του Γιώργου Σκούρτη.

Μου είχε πει ο τότε πρόεδρος του ΘΟΚ, στην πρεμιέρα των «Ηθοποιών»: «Ανδρέα, έκανες ένα κόσμημα! Θα εισηγηθώ στους χρυσοκόους της Κύπρου να σε κάνουν μέλος της οργάνωσής τους!». Πλήρης βυζαντινισμός!

Στα έξι χρόνια που ήταν Πρόεδρος, δεν μου επέτρεψε ούτε να πλησιάσω στον ΘΟΚ! Στα έξι χρόνια έφυγε, αλλά η κατάσταση συνεχίστηκε και στα χρόνια του επόμενου, νεαρού διευθυντή, που δεν ήξερε ούτε ποιος είμαι!

Η κοινωνία συνέχισε να τρώει σουβλάκι. Να κάνει μπάνια! Να αγοράζει τα καινούργια μοντέλα της μερσέντες. Κανέναν δεν ενόιαζε ότι δεν έκανα θέατρο στην Κρατική Σκηνή, που, εν τω μεταξύ, είχε «λεπλητηθεί» από κάθε είδους δήθεν σκηνοθέτη από την Ελλάδα και την Κύπρο. Τα κριτήρια ήταν άλλα...

Αμέτρητες φορές με ρώτησε κόσμος

γιατί δεν σκηνοθετώ στον ΘΟΚ. Αλλά η Διεύθυνση του ΘΟΚ ποτέ δεν ένωσε πολιτική ή κοινωνική πίεση. Είναι φανερό ότι το Θέατρο και οι Τέχνες γενικότερα δεν ενδιαφέρουν κανένα.

Στο CASTING, μια από τις ηρωίδες, η Νινέλ Καρναούχοβα, λέει: «Εγώ, η Νινέλ Καρναούχοβα, Ρωσίδα διανοούμενη, δηλώνω ότι σε αυτήν τη χώρα κανείς δεν με χρειάζεται!!!». Προσυπογράφω...

Και δεν είναι μόνο τα δέκα χρόνια! Πέρασαν τα δέκα χρόνια και με φωνάζουν τώρα και μου δίνουν ψίχουλα ως αμοιβή, με δικαιολογία την κρίση. Για τέσσερις μήνες εργασίας στον ΘΟΚ, με αμείβουν με ένα ποσό λιγότερο από τον μηνιαίο μισθό του λογιστή του Οργανισμού.

Για τούτο δεν υπάρχουν επαγγελματίες σκηνοθέτες στην Κύπρο. Όλοι κάνουν κάτι άλλο για να ζήσουν...

Σ' αυτήν τη λιλιπούτεια χώρα, «ή πράττε ή μετάπραττε, ή από την Κύπρο φύγε!».

Γιατί τα λέω αυτά; Γιατί είμαι ένας ρομαντικός Βλάκας, που ακόμα ελπίζει ότι τα πράγματα μπορούν να αλλάξουν.

Είμαι ο μόνος Κύπριος σκηνοθέτης, ο οποίος μετείχε στα ΟΣΚΑΡ με την ταινία «Η Σφαγή του Κόκορα». Η ίδια αυτή ταινία ανακηρύχθηκε ως η καλύτερη ευρωπαϊκή ταινία στη Βαρκελώνη, το 1997. Έχω βραβευτεί με 22 Διεθνή Βραβεία για τις ταινίες μου.

- Ε, και; Δεν πας να κουρευτείς, Αν-

δρέα Πάντζη; Ποιος σε χρειάζεται! Και τολμάς να μιλάς για τον εαυτό σου, άχρηστε εγωιστή και εγωκεντρική; Ένας εκκεντρικός εγωιστής, που νομίζει ότι είναι κάποιος!

Καλά να πάθω! Γιατί είμαι ένα τίποτα! Όπως η μικρή κοινωνία που με περιβάλλει! Ένα μηδέν! Ένα τίποτα! Ένα ζέρο.

Ένας πλήθιος αιθεροβάμων, που δεν μπορεί να καταλάβει, πού πάνε τα έξι εκατομμύρια του ΘΟΚ. Όταν στο κέντρο κάθε θεάτρου είναι ο ηθοποιός και ο σκηνοθέτης, πώς γίνεται ο σκηνοθέτης και ο ηθοποιός να αμείβονται με ψίχουλα; Φωνή βόωντος εν τη ερήμω! Γιατί εγώ από το θέατρο και τον κινηματογράφο ζω. Δεν είμαι ούτε ερασιτέχνης, ούτε ψώνιο... Πώς θα ξαναζητήσω να εργαστώ στον ΘΟΚ, των έξι εκατομμυρίων, όταν οι αμοιβές είναι ανύπαρκτες; Απορία που τη θέτω και στον εαυτό μου, καθώς οι παραστάσεις του Casting συνεχίζονται...

Αρα, για να ζήσω πρέπει να μεταναστεύσω! Καλά να πάθω! Έπρεπε ποτέ να μην έρθω σ' αυτήν τη χώρα, που ουσιαστικά είναι ανύπαρκτη. Είναι τόσο «μεγάλη» όσο ένα «μικροραγιόν» της Μόσχας, όσο ένα «αροντισμάν» του Παρισίου, όσο ένα «νέιμπαρουντ» της Νέας Υόρκης.

Ε; και δεν γκρεμοτσακίζεσαι στον διάβολο Ανδρέα Πάντζη! Ποιον ενδιαφέρει αν ζεις ή πέθαινες, αν κάνεις θέατρο ή σινεμά ή άνοιξες σουβλατζίδικο. Είσαι ένα τίποτα!

www.simerini.com.cy

Βιβλιxνηλασίες // Χρυσόθεμις Χατζηπαναγή

Το χωριό μου ΉΞΥΛΟΤΥΜΒΟΥ

Δημήτρης Κυριάκου

Οι δύο επανειλημμένες εκδόσεις του βιβλίου του εκπαιδευτικού Δημήτρη Κυριάκου το 2004 και το 2007 για το χωριό του ΉΞυλότυμβου μαρτυρούν τόσο το ευανάνωστο περιεχόμενο της ενδιαφέρουσας ερευνητικής του αποτύπωσης όσο και την αγάπη των συγχωριανών του να γνωρίσουν καλύτερα τις ιστορικές και παραδοσιακές καταβολές της αλλοτινής φυσιογνωμίας του τόπου τους, των παππούδων και των προπάππων τους. Αποδεικνύει συνάμα το ευρύτερο αναγνωστικό ενδιαφέρον για τις ρίζες και τις μνήμες της προφορικής ιστορίας των πόλεων, κωμοπόλεων και χωριών της κατεχόμενης γης μας και των ελεύθερων περιοχών, όπως καταγράφεται από αξιόπαινους τοπολάτρεις, που δεν φείδονται μόχθου, χρόνου και εκδοτικών δαπανών. Επεξηγώντας τους στόχους του, ο Κυριάκου σημειώνει ευστόχως στην εισαγωγή του: «Έγραφα με μοναδικό κίνητρο την αγάπη για το χωριό μου. Βρισκόμαστε σε μια εποχή, που η παραδοσιακή μορφή του χωριού πάει να χαθεί. Ο τόπος κινείται με γοργό ρυθμό προς την αστικοποίηση. Πιστεύω πως η παρούσα έκδοση είναι μια συμβολή στη συντήρηση της μνήμης και μια γέφυρα ανάμεσα στο χτες και το σήμερα».

Το βιβλίο, που αριθμεί 325 σελίδες και διανθίζεται από μαυράσπρες και έγχρωμες φωτογραφίες, καταθέτει την πλούσια ύλη του σε θεματικές ενότητες 22 κεφαλαίων με επιμέρους υποκεφάλαια αυτοτελών εύληπτων περιγραφών, καλύπτοντας τις ιστορικογεωγραφικές, γεωργοκτηνοτροφικές και περιβαλλοντικές πτυχές της ΉΞυλότυμβου, όπως και ένα φάσμα λαογραφικών και κοινωνιολογικών εξιστορήσεων γύρω από τις συνθήκες και τις ασχολίες των παλαιότερων κατοίκων, τις εθνοκοινωνικές, αθλητικές και άλλες πολιτιστικές δραστηριότητές τους. Παρόλο που δεν περιέχει το χρυσό κειμήλιο της ιστορίας, από τη βιβλιογραφία συνάγεται η πολύπλευρη συγγραφική έρευνα σε έγκριτες λεξικογραφικές, λαογραφικές και ιστορικές πηγές, εκτός από εγκυκλοπαίδειες, παλιές εφημερίδες και περιοδικά. Στο εξώφυλλο και στο οπισθόφυλλο οι φωτογραφίες του Α' Δημοτικού Σχολείου ΉΞυλότυμβου και των ναών Αγίου Ανδρονίου και Αθανασίας και των Αγίων Ραφαήλ, Νικολάου και Ειρήνης τονίζουν τα ακρογωνιαία σύμβολα της θρησκείας και της παιδείας, προγονικές ακατάλυτες αξίες αγωνιστικής πίστης και αγάπης προς την πατρί-

δα. Εξάλλου, οι πολλές εκκλησίες, τα παρεκκλήσια, τα ξωκκλήσια και η μοναστήρι του χωριού, όπως και η συμμετοχή των κατοίκων του σε όλους τους αγώνες του έθνους, που μνημονεύονται στα αντίστοιχα κεφάλαια, καταμαρτυρούν το βαθύ θρησκευτικό και εθνικό τους φρόνημα.

Η ΉΞυλότυμβου, ένα από τα νέα χωριά της Κύπρου με πρώτο οικιστή τον Γεροβράχιμο, πρωτοκατοικήθηκε, σύμφωνα με τους υπολογισμούς του συγγραφέως, στα τέλη της δεκαετίας του 1820 με αρχές του 1830, αφού οι πρώτοι του κάτοικοι, για να γλυτώσουν από τους Τούρκους, μετώκησαν από το μικτό χωριό Πέργαμο, ενώ στην πάροδο των χρόνων κατέφθναν οικογένειες από διάφορα μέρη του νησιού μας. Στα χρόνια της Τουρκοκρατίας αναφέρεται ο καλοκάγαθος τσιφλικάς Αλή Φούτης, παντρεμένος με χριστιανή από την Κοντέα. Εδώ βρέθηκαν, επίσης, μετά την Τουρκανταρσία, για να δουλέψουν θεριστάδες φτωχοί κάτοικοι της Τηλυλυριάς. Ωστόσο, στο χωριό είχαν ανευρεθεί λεπτατημένοι τάφοι των Ελληνιστικών Χρόνων από προζέγγιους, προφανώς, ευρωπαϊκών χωρών, συμπεριλαμβανομένου του γνωστού αρχαιολόγου Cesnola.

Εκτενής αναφορά γίνεται για τη χλωρίδα και πανίδα με τα ενδημικά και αποδημητικά πουλιά, καθώς και τα τοπωνύμια του χωριού. Περιγράφεται επί πλέον ο αγαπημένος τόπος των ΉΞυλοτυμπιωτών, η κοντινή Δεκέλεια μέσα στο δάσος της ΉΞυλότυμβου, με τις Βρετανικές Βάσεις, την ονομαστή αλιεία και τη γραφική της αποβάθρα, αριστερά της οποίας οι Άγγλοι είχαν στήσει ξύλινες παράγκες ως καραντίνα για όσους έρχονταν από το εξωτερικό, καθώς και άλλα υποστατικά. Εδώ μεταφέρθηκαν το 1914-1918 Άραβες πρόσφυγες από τη Μέση Ανατολή, Έλληνες νησιώτες πρόσφυγες το 1941, Γερμανοί αιχμάλωτοι το 1944, Εβραίοι πρόσφυγες το 1946 και Μαλτέζοι το 1949, όπως και πολλοί πρόσφυγες το 1974. Με τη λήξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, οι Άγγλοι τα πέντε διασκορπισμένα στρατόπεδά τους στην επαρχία Αμμοχώστου συγκέντρωσαν στην Επισταθμία Δεκέλειας, κτίζοντας εκεί ωραίες κατοικίες και το επαύριο νοσοκομείο, το μεγαλύτερο τότε, έλεγαν, της Μέσης Ανατολής.

Ανάμεσα σε πολλά άλλα σημαντικά στο βιβλίο φιλοξενούνται ποιήματα συγχωριανών, που συνεχίζουν την παράδοση των λαϊκών ποιητών της ΉΞυλότυμβου με μπροστάρη τον Κυριάκο Καρνέρα, στους οποίους ο συγγραφέας αφιερώνει ειδικό κεφάλαιο.

Ιδεοσκόπιο // Χρυσόθεμις Χατζηπαναγή

Η πολιτική διάσταση της Τέχνης

chrysothemisch1@gmail.com

Για την κατανόηση της διαλεκτικής σχέσης και της διαδραστικής αλληλεπίδρασης μεταξύ τέχνης και πολιτικής ως μην επαναφέρουμε νεότερους ορισμούς των δύο νοησιολογικών όρων, που διαφοροποιούν ή ακυρώνουν παλαιότερα θεωρητικά σχήματα στα πλαίσια της κοινωνικοπολιτικής ιδιαιτερότητας και των διαφορετικών ιστορικών συνθηκών κάθε εποχής. Αρκεί να επισημάνουμε, χωρίς αναδρομές σε φιλοσοφικά ή κοινωνιολογικά συστήματα και περίπλοκες προβληματικές πολιτειολογών και ιστορικών τέχνης, τους κοινούς τόπους της σημερινής εμπειρικής τους πρόσληψης. Υπερβαίνοντας, δηλαδή, την αριστοτελική διάκριση της τέχνης με αμύγδαλο αισθητικό περιεχόμενο από τη χρηστική πρακτική κατασκευή, η τέχνη υπό ευρεία έννοια ως δημιουργική έκφραση πολυειδούς δραστηριότητας μπορεί να περιλαμβάνει δημιουργήματα καθημερινής χρήσης, που δεν στερούνται αισθητικής αξίας και πρωτοποριακής καλλιτεχνίας. Η κοινή αντίληψη της πολιτικής από την άλλη λόγω αναπολεματικών χειρισμών και μη ενάρετου ήθους πολλών πολιτικών δεν τη συνδέει με αντίστοιχους επιστημονικούς κλάδους και τοσοούτω μάλλον με την πλατωνική «πολιτική τέχνη» ή την «πολιτική αρετή» την ταυτίζει αντιθέτως με την τέχνη της πανουργίας και της απάτης στη διαχείριση των κυβερνητικών, κομματικών ή συνδικαλιστικών πραγμάτων, έχοντας ως αυτοσκοπό την εξουσία, που συνεπφέρει την κατάχρησή της και τη διαφθορά με τις ολέθριες συνέπειές της.

Επομένως, η τέχνη, που στη βαθύτερη ουσία και στην ποιτικότερη διάσταση της εξακτίνωσής της είναι κατ' εσχόλην πολιτική και ανθρωποκεντρική, συνιστά εν ταυτώ το αντίπαλο δέος των εξουσιαστικών πολιτικών και των αυταρχικών ανελεύθερων καθεστώτων. Επειδή, ακριβώς, όταν δεν αποβαίνει

στρατευμένη αντι-τέχνη, υποδουλώνοντας σε συμφεροντολογικές σκοπιμότητες την ελευθερία των οραματικών συλλήψεων και των δημιουργικών της δυνάμεων, αποδεικνύεται επαναστατικά κοσμογονική. Έτσι, όχι μόνο μπορεί να γεννήσει τα αυθεντικά έργα και να αναγεννήσει την εποχή της, επηρεάζοντας καταλυτικά τις σκέψεις και τις πράξεις των ανθρώπων και αναδεικνύοντας σε ευρύτερους ορίζοντες τα νόματα των σημαντικών δημιουργών της.

Εργαλείο πολέμου

Ωστόσο, τι εστί αληθινός «πολιτικός» δημιουργός; Τι άλλο εκτός από την ετυμολογική επισήμανση της οντολογικής του αποστολής ως ο επιτελών έργων αισθητικής συγκίνησης και επί-δρασης κοινωνικής. Αυτός ο εμπνευσμένος νους, ο προορισμένος από το χάρισμα μιας άλλης ηγετικής ικανότητας, που κομίζει μέσα από την επινοητική του δημιουργία μηνύματα ρηξικέλευθης πολεμικής και κοινωνικής αλλαγής, όχι εκλεκτικά και περιοριστικά στους ολίγους, αλλά στον δήμο της συλλογικότητας και της καθολικής αποδοχής. Τη δική του πειστικότερη απάντηση μάς τη δίνει ήδη από το 1945 ο Picasso: «Τι πιστεύετε πως είναι ο καλλιτέχνης; Ένας ανόητος, ο οποίος έχει απλώς μάτια αν είναι ζωγράφος ή αφτιά αν είναι μουσικός; Αντίθετα, την ίδια στιγμή είναι ένα πολιτικό όν, το οποίο διαρκώς ανταποκρίνεται σε σπαραξικάρδια, φλογερά ή χαρούμενα γεγονότα και απέναντι στα οποία παίρνει θέση με ποικίλους τρόπους. Όχι, η ζωγραφική δεν γίνεται, για να διακοσμή διαμερίσματα. Είναι ένα εργαλείο πολέμου, για να επιτύχεται, αλλά και να αμύνεται ενάντια στον εχθρό».

Τη διαχρονία, εν πρώτοις, του εσωτερικού αμυντικού πολέμου δεν την ανευρίσκουμε παρά στις απαρχές της υψηλής τέχνης και ειδικότερα στο αρχαιοελληνικό δράμα. Η τραγωδία, ως

η κυριότερη έκφανση της δημοκρατίας, φέρνει στη σκηνή την εκδραμάτιση του αρχέγονου βιώματος της ύβρεως και οι θεατές, που ταυτίζονται «δι' ελέου και φόβου» με τους τραγικούς ήρωες, για να φτάσουν στην «των τοιούτων παθημάτων κάθαρση», πρέπει να αυτοπεριοριστούν στο ανθρώπινο μέτρο, αλλιώς η υπέρβασή του επιφέρει ύβριν αυτοκαταστροφής και συνάμα εκθεμελιώνει τα ιερά θέσμια και τους κοινωνικούς θεσμούς στη δημοκρατική τους πολιτεία, την οποία συναποτελούν ως ενεργοί πολίτες. Αλλά και την επαναστατική ενουσιόδητη πολιτικότητα αφυπνίζει η κριτική πνευματώδης σάτιρα της Αριστοφανικής κωμωδίας, όπως στους «Ιππείς», όπου τόσο στο πρόσωπο του δημαγωγού Κλέωνα όσο και του αλλαντοπόλη σπλιτεύονται οι ιδιότητες παρασιτικού μηχανισμού των ηγετών, που συλλαμβάνονται όλοι ανάξιοι εμπιστοσύνης.

Αλλά ενάντια στον ζυγό της καταπιεστικής εξουσίας του ανθρώπου-αφέντη εξεγείρονται και τα γουρούνια στη «Φάρμα των Ζώων» του Orwell, του οποίου η ανατρεπτική αλληγορική γραφίδα σημειώνει και το εξής αποφθεγματικό: «Σε μίαν εποχή παγκόσμιου ψεύδους, το να λες την αλήθεια είναι μια πράξη επαναστατική». Την αλήθεια, όπως την πραγματεύεται ο Eco, που έφυγε πρόσφατα, στο τελευταίο του μυθιστόρημα «Φύλλο μηδέν», όπου όχι με στοχαστική αφήγηση, αλλά αφηγηματική πλοκή συμβατικού θρίλερ ξεσκεπάζει τον σκανδαλοθηρικό κιτρινισμό, τη διαπλοκή των επιχειρηματικών συμφερόντων και τον εκβιασμό των εξουσιαστικών ΜΜΕ.

Η πολιτική δυναμική της τέχνης, σημειώνει γενικότερα ο Μαρκούζε, έγκειται στην αυτούσια και αδιαμεσολάβητη αισθητική της διάσταση, καθώς ο Μπωντλαίρ και ο Ρεμπώ αποπνέουν μεγαλύτερη επαναστατικότητα απ' ό,τι τα διδακτικά έργα του Μπερεχτ.

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Ουμπέρτο Έκο, Επιμύθιο στο Όνομα του ρόδου

Απόσπασμα της εβδομάδας // Ποιος ήταν ο πρότυπος αναγνώστης που ήθελα, ενώ έγραφα; Ένας συνένοχος, βέβαια, που θα έμπαινε στο παιχνίδι μου // Επιμελείται η **Μαρία Μηνά**

Ο μεγάλος Ιταλός συγγραφέας και φιλόσοφος έφυγε από τη ζωή στις 19 Φεβρουαρίου 2016.

Ρυθμός, ανάσα, επιτίμιο... Για ποιον, για μένα; Όχι βέβαια· για τον αναγνώστη. Γράφουμε σκεπτόμενοι κάποιον αναγνώστη. Κατά τον ίδιο τρόπο ο ζωγράφος ζωγραφίζει σκεπτόμενος τον θεατή του πίνακα. Αφού βάλει μια πινελιά, απομακρύνεται δυο-τρία βήματα και μελετά το αποτέλεσμα: κοιτάζει τον πίνακα όπως θα έπρεπε να τον κοιτάξει ο θεατής σε συνθήκες κατάλληλου φωτισμού όταν θα τον θαυμάζει κρεμασμένο στον τοίχο. Όταν το έργο τελειώνει, αρχίζει ένας διάλογος μεταξύ του κειμένου και των αναγνωστών του (ο συγγραφέας έχει αποκλειστεί). Όσο το έργο γίνεται, ο διάλογος είναι διπλός. Υπάρχει ο διάλογος ανάμεσα σ' αυτό το κείμενο και σε όλα τα άλλα κείμενα που έχουν γραφτεί προηγουμένως (τα βιβλία γίνονται μόνο πάνω σ' άλλα βιβλία και γύρω από άλλα βιβλία), και υπάρχει ο διάλογος ανάμεσα στον συγγραφέα και τον πρότυπο αναγνώστη του. [...]

Τι σημαίνει να σκέπτεσαι έναν αναγνώστη ικανό να υπερπηδήσει τον σκόπελο του επιτίμιου των εκατό πρώτων σελίδων; Για την ακρίβεια σημαίνει να γράψεις εκατό σελίδες με τον σκοπό να κατασκευάσεις έναν αναγνώστη κατάλληλο για τις σελίδες που θ' ακολουθήσουν.

Υπάρχει κανένας συγγραφέας που να γράφει μόνο για τους επερχόμενους; Όχι, έστω κι αν αυτό ισχυρίζεται, διότι εφόσον δεν είναι ο Νοστράδαμος μπορεί απλώς να φανταστεί τους μεταγενέστερους μέσα από το πρότυπο όσων γνωρίζει για τους συγχρόνους του. Υπάρχει κάποιος συγγραφέας που να γράφει για λίγους αναγνώστες; Ναι, αν μ' αυτό εννοούμε ότι για τον Πρότυπο Αναγνώστη που φαντάζεται στις προβλέψεις του υπάρχουν ελάχιστες πιθανότητες ενσάρκωσής του στους πολλούς. Όμως ακόμη και σ' αυτήν την περίπτωση ο συγγραφέας γράφει με την ελπίδα, που δεν μένει κρυφή, ότι ακριβώς το βιβλίο του θα δημιουργήσει σε μεγάλο βαθμό πολλούς νέους αντιπροσώπους αυτού του επιθυμητού αναγνώστη που αναζητείται με ακρίβεια τεχνίτη, που απαιτείται και ενθαρρύνεται από το κείμενό του.

Αν υπάρχει κάποια διαφορά, αυτή βρίσκεται ανάμεσα στο κείμενο που θέλει να δημιουργήσει έναν νέο αναγνώστη και στο κείμενο το οποίο επιζητά να συναντήσει τις επιθυμίες των αναγνωστών που συναντά κανείς στον δρόμο. Στη δεύτερη περίπτωση έχουμε ένα βιβλίο γραμμένο, κατασκευασμένο, σύμφωνα μ' ένα συνταγολόγιο κατάλληλο για μαζική παραγωγή, ο συγγραφέας κάνει ένα είδος ανάλυσης της αγοράς και προσαρμόζεται. Οποιο-

εργάζεται με συνταγές το δείχνει στην πορεία, με την ανάλυση των διαφορών μυθιστορημάτων που έχει γράψει, όπου φαίνεται ότι αν σε όλα αλλάζουμε τα ονόματα, τους χώρους και τις φυσιολογίες, έχουμε την ίδια ιστορία. Αυτή που ήδη ζητούσε το κοινό.

Όταν όμως ο συγγραφέας σχεδιάζει κάτι νέο και προβάλλει έναν διαφορετικό αναγνώστη, δεν θέλει να παίξει τον ρόλο του ερευνητή αγοράς που καταγράφει τις εκφρασμένες απαιτήσεις, αλλά του φιλοσόφου, που διαισθάνεται τις πλοκές του Zeitgeist [Σ.τ.Μ. Πνεύμα των καιρών]. Επιθυμεί ν' αποκαλύψει στο κοινό του αυτό που το κοινό θα ήθελε να επιθυμεί, ακόμη κι αν δεν το ξέρει. Θέλει ν' αποκαλύψει στον αναγνώστη τον εαυτό του.

[...] Ποιος ήταν ο πρότυπος αναγνώστης που ήθελα, ενώ έγραφα; Ένας συνένοχος, βέβαια, που θα έμπαινε στο παιχνίδι μου. Ήθελα να γίνω εντελώς μεσαιωνικός και να ζήσω στον Μεσαίωνα σαν να ήταν η εποχή μου (και το αντίστροφο). Όμως ταυτόχρονα επιζητούσα με όλες μου τις δυνάμεις να διαγραφεί ένα σχήμα αναγνώστη ο οποίος, έχοντας υπερβεί τη μύηση, θα γινόταν λεία μου, ή μάλλον λεία του κειμένου, και θα σκεπτόταν ότι δεν ήθελε τίποτ' άλλο πέρα από όσα του πρόσφερε το κείμενο. Ένα κείμενο επιδιώκει να εί-

ναι εμπειρία μετασχηματισμού για τον αναγνώστη του. Νομίζεις ότι θέλεις σεξ, αστυνομική πλοκή όπου στο τέλος αποκαλύπτεται ο ένοχος, και πολλή δράση, όμως ταυτόχρονα ντρέπεσαι να δεχτείς ένα αξιοσέβαστο συνονθύλευμα φτιαγμένο από στέιρα χέρια και σιδεράδες του μοναστηριού. Εντάξει λοιπόν, θα σου δώσω λατινικά, κι ελάχιστες γυναίκες, μπόλικη θεολογία και άφθονο αίμα, σαν γκραν-γκινιόλ, μέχρι που να μπει «μα είναι κάλπικο, δεν συμφωνώ!». Και στο σημείο αυτό θα πρέπει να γίνεις δικός μου και να νιώσεις το ρίγος της απροσμέτρητης θείας παντοδυναμίας, που καθιστά μάταιη την τάξη του κόσμου. Κι ύστερα, αν είσαι γενναίος θ' ανυψηθείς τον τρόπο με τον οποίο σε έσυρα στην παγίδα, διότι τελικά σου το έλεγα συνέχεια, σε προειδοποιούσα καλά ότι σ' έσερνα στην καταδίκη, μα το καλό στις συμφωνίες με τον διάβολο είναι ότι τις υπογράφεις ξέροντας με ποιον έχεις να κάνεις. Αλλιώς, γιατί η ανταμοιβή σου να ήταν η κόλαση;

Κι όπως ήθελα να φανεί ευχάριστο το μόνο πράγμα που μας τρομοκρατεί, το μεταφυσικό δπλαδὴ ρίγος, δεν μου έμεινε παρά να επιλέξω (ανάμεσα στα πρότυπα πλοκής) αυτήν που είναι η περισσότερο μεταφυσική και φιλοσοφική, το αστυνομικό μυθιστόρημα. (Κεφάλαιο «Η κατασκευή του αναγνώστη», σελ.45-49)

Το **Επιμύθιο στο Όνομα του Ρόδου** κυκλοφορεί από τις **Εκδόσεις Γνώση** σε μετάφραση **Έφης Καλλιφατιδή**.